

Mediedreven kring fyra svenska toppolitiker

En studie av hur mediernas granskningsfunktion riskerar att
mynna ut i en avskedandemakt

Magnus Laurin
Malin Einarsson

Abstract

Mediernas granskning av de politiska makthavarna är utan tvekan en förutsättning för en fungerande demokrati. Granskningen riskerar emellertid att övergå i mediedrev där allt är offentligt och ingenting anses tillhöra privatlivets helgd. Detta riskerar i sin tur att leda till att den granskade personen avgår från sin post och man talar därför om mediernas avskedandemakt som ett demokratiskt problem.

Med hjälp av ett eget utarbetat analyschema har vi utfört en kvantitativ innehållsanalys av rapporteringen i tre svenska tidningar kring fyra politiska affärer. Undersökningen är komparativ och bygger på Mills olika utfalls-design. Studien syftar till att utreda huruvida förekomsten av ”privat smutskastning” alternativt avgångskrav kan förklara att vissa mediedrev leder till avgång.

Med facit i hand har vi kunnat konstatera att våra hypoteser fått visst stöd men att inga generella slutsatser kan dras från denna undersökning. Endast med hjälp av vidare forskning kan vi få svar på huruvida vår teori håller.

Nyckelord: mediedrev, avskedandemakt, privatlivet, granskningsfunktionen, politisk affär

Antal tecken: 69.975 (inklusive blanksteg)

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte och frågeställning.....	2
1.2	Disposition	3
2	Medierna och demokratin	4
2.1	Den tredje statsmakten	4
2.1.1	Avskedandemakten	5
2.1.2	Demokratiska problem	5
3	Tillvägagångssätt	7
3.1	Material och urval	8
3.2	Källkritik	10
3.3	Definitioner	11
4	Analysverktyget	13
4.1	Tidning och artikeltyp	13
4.2	Rapporteringen – privat eller offentligt.....	13
4.2.1	1. – Det mycket offentliga.....	15
4.2.2	2. – Det offentliga.....	15
4.2.3	3. – Det privata	16
4.2.4	4. – Det mycket privata	16
4.2.5	Tillvägagångssätt.....	17
4.3	Möjlighet att uttala sig.....	17
4.4	Avgångskrav.....	18
5	Granskningsobjekten och dreven	19
5.1	Ove Rainer.....	19
5.2	Gudrun Schyman.....	19
5.3	Jan O Karlsson	20
5.4	Laila Freivalds.....	20
6	Resultat och analys	21
6.1	Tidning och artikeltyp	21

6.2	Rapporteringen – privat eller offentligt.....	22
6.3	Möjlighet att uttala sig.....	24
6.4	Avgångskrav.....	25
7	Slutdiskussion.....	27
7.1	Framtida forskning.....	28
8	Referensförteckning.....	29
	Bilaga 1. Analysschema	31
	Bilaga 2. Analysunderlag	32
	Bilaga 3. Resultat i diagram.....	37
	Rapporteringen – privat eller offentligt	37
	Krav på avgång	38
	Bilaga 4. Underlag för diagram	40

1 Inledning

Det råder inget tvivel om att dagens medier utgör en mäktig aktör på den politiska arenan. Hur mycket makt medierna har kan naturligtvis diskuteras men klart är att de, genom sin nyhetsförmedling, har stora möjligheter att påverka både makthavare och medborgare i ett samhälle. Denna starka position har lett till att medierna ibland kallas för den tredje statsmakten¹ främst för att illustrera de viktiga uppgifter som dessa har att utföra i en demokrati (Nilsson 2004:15).

Mediernas kanske viktigaste demokratiska funktion är granskningen av de politiska makthavarna, våra folkvalda representanter. Genom att medierna nagelfar enskilda politikere och tjänstemäns agerande kan eventuellt maktmissbruk avslöjas och på så sätt utövas kontroll av de styrande. Så kallade politiska skandaler är inget nytt fenomen utan har troligtvis funnits i alla tider och inte sällan är det tack vare journalisterna, helt i enlighet med mediernas granskningsfunktion, som sådana affärer kommer ut i ljuset och därmed till allmänhetens kännedom. Hur långt medierna bör tillåtas gå i sin granskning har emellertid länge varit ett hett diskussionsämne. Ett stort antal politiker och tjänstemän har lämnat sina poster efter skandalomsusade affärer och en bidragande orsak till deras avgång har enligt dem själva varit mediernas intensiva och närgångna granskning där det inte funnits några klara gränser mellan privat och offentligt (Nord 2001:7).

Mot bakgrund av detta har medierna anklagats för att ägna sig åt mediedrev eller sensationsjournalistik snarare än nödvändig kritisk granskning. Vidare talas det ibland om mediernas avskedandemakt, vilken utövas när massmediernas intensiva granskning av politiska affärer skapar ett opinionstryck som tvingar ledande politiker eller tjänstemän att avgå från sitt ämbete (Sjölin 2001:1).

Mediernas betydande makt kan sägas medföra två centrala problem ur demokratisk synpunkt. För det första finns det en risk för att mediernas granskning övergår i en dömande makt och att medierna på så sätt föregriper ansvarsutkrävandet inom de offentliga institutionerna. För det andra riskerar mediernas granskning att fokuseras på kriterier som inte är relevanta ur ett demokratiskt perspektiv, det vill säga annat än politiska sakfrågor (Nilsson 2004:148f och Sjölin 2001:4f).

¹ I anglosaxiska länder beskrivs medierna som den fjärde statsmakten efter de övriga tre – verkställande, lagstiftande och dömande makt. Då vi i Sverige saknar författningsdomstol blir det istället lämpligt att tala om medierna som den tredje statsmakten.

1.1 Syfte och frågeställning

Som ovan nämnts har ett stort antal offentliga personer avgått från sina ämbeten sedan de varit föremål för mediernas intensiva granskning, så kallade mediedrev, i samband med en politisk skandal. Det är emellertid inte alla mediedrev som får till följd att drevobjektet lämnar sin post utan i många fall dör drevet ut efter en tid, eventuellt efter en offentlig ursäkt från den granskade personen som sedan sitter kvar på sin post.

Det övergripande syftet med vår studie är att undersöka huruvida det finns någon faktor i mediedreven som i större utsträckning än andra leder till att politiker som varit inblandade i en politisk affär väljer att avgå sedan denna affär uppmärksammas i media. Vår hypotes är att ju mer ”privat smutskastning”, eller intim granskning, som förekommer i mediernas rapportering desto större sannolikhet att den granskade personen avgår från sin tjänst. Vi tror således att en alltför närgången granskning från mediernas sida där allt är offentligt och ingenting anses tillhöra privatlivets helgd i stor utsträckning tenderar att leda till att drevobjektet lämnar sin post.

Mot bakgrund av denna hypotes har vi i vår undersökning valt att främst fokusera på granskningens art och den eventuella förekomsten av privat smutskastning i tre svenska tidningars rapportering kring fyra utvalda politiska affärer. Vi har emellertid även undersökt huruvida det förekommit några krav på avgång i rapporteringen, antingen från journalisten eller från tredje person, främst då vi menar att krav på avgång kan utgöra en viktig alternativ förklaringsfaktor till granskningsobjektets faktiska avgång. Vi är naturligtvis medvetna om att det kan finnas en mängd andra förklaringar till att en person som, på grund av en politisk skandal, varit i fokus för mediernas drev väljer att avgå, och vår ambition är således inte att ge en enda riktig och uttömmande förklaring till fenomenet. Istället vill vi lyfta fram den eventuella förekomsten av granskning av det allra mest privata som en viktig, och i högsta grad önskad, förklaringsfaktor till politikernas och tjänstemäns avgång från sina ämbeten.

Sammanfattningsvis kan våra frågeställningar formuleras på följande sätt:

- *Har det förekommit en högre grad av ”privat smutskastning” från mediernas sida i de fall då mediedreven lett till granskningsobjektets avgång?*
- *Kan förekomsten av avgångskrav i mediernas rapportering utgöra en förklaring till att den granskade personen väljer att avgå?*

Hur mediernas granskning av offentliga personer ska gå till och var gränsen går mellan en tillåten och viktig granskning av det offentliga och en mer tvivelaktig och ofta kränkande granskning av det privata är främst en pressetisk fråga. Vår uppgift är emellertid inte att avgöra huruvida det är moraliskt eller etiskt försvarbart att offentliga personer och deras privata angelägenheter synas i sömmarna utan vi fokuserar istället på de demokratiska problem som uppstår när en politiker avgår från sin post till följd av en alltför intim och personlig

granskning från mediernas sida. Vi menar således att frågan är intressant främst ur ett demokratiskt perspektiv.

I en representativ demokrati är mediernas granskningsfunktion utomordentligt viktig och avgörande för att medborgarna ska kunna utkräva ansvar från de folkvalda representanterna. Denna granskning ska vara saklig och baseras på kriterier som är relevanta ur demokratisk synpunkt. Ett problem uppstår dock när avskedandemakten hamnar hos medierna istället för hos de demokratiska offentliga institutionerna på så sätt att medierna övertar eller föregriper ansvarsutkrävande. Än värre blir det om en politiker eller tjänsteman avgår från sitt ämbete till följd av ett osakligt mediedrev, eller en smutskastningskampanj, som varit inriktad på privata angelägenheter snarare än omständigheter som har direkt betydelse för personens politiska arbete. Medierna kan således sägas balansera på en tunn tråd och det är inte alltid helt enkelt att dra gränsen mellan den viktiga granskningsfunktionen och den oönskade och demokratiskt tvivelaktiga avskedandemakt som denna granskning riskerar att leda till. En mer utförlig diskussion kring det demokratiska problemet återkommer i kapitel två.

1.2 Disposition

I följande kapitel görs en närmare redovisning av mediernas granskningsfunktion och av de demokratiska problem som uppstår i samband med den avskedandemakt som mediernas granskning riskerar att leda till. I kapitel 3 diskuteras undersökningens tillvägagångssätt, det vill säga vilken metod vi använt oss av i studien. I detta avsnitt redovisas även material och urval samt definitioner av framställningens mest centrala begrepp. Vidare förs här en källkritisk diskussion. Kapitel 4 har fått rubriken ”Analysverktyget” och innehåller en förklaring till analys-schemat. Här definieras vissa begrepp som förekommer i analys-schemat och här presenteras en motivering till de ställda frågornas relevans. I kapitel 5 görs en kort presentation av granskningsobjekten, det vill säga de fyra utvalda politikerna, och händelseförloppet runt respektive mediedrev. Kapitel 6 innehåller en redovisning av resultatet kombinerat med en analys kring detta. Vi knyter ihop säcken och ger några avslutande reflektioner i den slutdiskussion som förs i kapitel 7. Avslutningsvis återfinns en referensförteckning i kapitel 8.

2 Medierna och demokratin

För att ett samhälle ska räknas som demokratiskt måste vissa grundläggande villkor vara uppfyllda. Ett demokratiskt styrelseskick grundar sig på folkets vilja, vilket regelbundet kommer till uttryck i fria och rättvisa val och demokratin fundament utgörs av respekten för människan och rättsstaten. Demokrati utgör vidare det bästa skyddet för yttrandefrihet, för tolerans av alla grupper i samhället och för lika möjligheter för envar.² Demokrati kan realiseras på olika sätt och det finns inte två länder i världen som har identiska valsystem och mediestruktur (Petersson m fl 2005:26).

I en fungerande demokrati har media en betydande politisk makt bland annat genom att mediernas avslöjanden och rapportering kan avsätta politiker (Premfors 2000:210 och Petersson 2005:19) Media intar en särställning vad gäller makten att granska politiska makthavare och myndigheter och granskningen kan ses som en av massmedias största uppgifter i en demokrati. Granskningen behövs dels då politikerna annars kanske hade agerat på ett sätt som inte hade tålt offentlighetens ljus och dels för att de beslutsfattande behöver mediernas information som beslutsunderlag (Sjölin 2001:1 och Strömbäck 2000:269).

Grundtanken är att massmedierna har bestämda moraliska förpliktelser, det vill säga ett ansvar gentemot samhället och allmänheten (Sannerstedt & Jerneck 1994:153). Innehavare av politiker- och tjänstemannaroller har alltid ett personligt ansvar för sina åtaganden och i en demokrati finns institutioner som har ett specifikt förfaringsätt för att utkräva ansvar. I mediernas granskningsfunktion ingår det att identifiera och placera detta personliga ansvar. (Lundquist 1988:156 samt Nilsson 2004:147).

2.1 Den tredje statsmakten

”Den tredje statsmakten” har blivit ett vedertaget samlingsnamn på pressen och massmedias inflytande på den demokratiska processen. Begreppet innebär ett hävdande av en oberoende ställning för tidningspressen. Det innebär vidare att pressen är en oberoende institution som har förmåga att utveckla den allmänna opinionens myndighet bakom sina ord och som har ett faktiskt inflytande på statlig och samhällelig nivå (Nilsson 2004:150f och Leth 1991:97).

² Formuleringen återfinns i OSSE:s, dåvarande ESK:s Parisstadga från 1990.

Pressens granskningsfunktion utgör en kärnpunkt i utövandet av den tredje statsmakten, samtidigt som denna uppgift är en central del av pressens roll i en demokrati (Nilsson 2004:151). Medias kritiska granskning utgör en viktig stomme då den förverkligar väsentliga demokrativärden. Holmberg & Stjernquist menar att detta gäller speciellt de politiska fri- och rättigheterna (Nilsson 2004:149 och Sjölin 2001:8).

2.1.1 Avskedandemakten

Media har dels en granskningsuppgift och dels en ansvarsutkrävande makt och en av medias viktigaste uppgifter är att ge människor information så att de kan ta ställning och rösta i politiska val (Petersson m fl 2005:9ff). Det måste emellertid sägas att det inflytande som granskningsfunktionen ger medierna inte på något sätt är oproblematiskt. Det finns en demokratisk risk som ligger i att media genom den så kallade avskedandemakten i praktiken också kan ”döma” enskilda befattningshavare (Nilsson 2004:147f).

Avskedandemakten är en företeelse som har sin grund i massmediernas förmåga att påverka det offentliga livet. Sjölin förklarar fenomenet som att ”avskedandemakten utövas när medierna, genom en samfäll och intensiv kritisk granskning på nyhetsplats och i ledarkommentarer av (påstådda) oegentligheter i enskilda ledande politikere eller tjänstemäns agerande, skapar ett opinionstryck som tvingar den kritiserade personen att avgå från sitt ämbete” (Sjölin 2001:3).

Den som innehar avskedandemakten har således makt att besluta om vem som ska inneha offentliga positioner, det vill säga vem som ska avskedas och tillsättas i olika demokratiska institutioner (Sjölin 2001:3-4). När avskedandemakten infunnit sig på den massmediala scenen tar också stereotypiseringen sin början. En politikere eller tjänstemans avgång blir en igenkänningsfaktor som bekräftar våra förutfattade meningar och däri ligger medias politiska makt. (Sjölin 2001:6).

2.1.2 Demokratiska problem

I takt med medias ökade makt kan centrala problem eller hot mot demokratin lokaliseras. Ett problem består i att mediernas granskning och ansvarsutkrävande av politikere och tjänstemän kan övergå i en dömande makt. Risken ligger i att medierna övertar eller föregriper ansvarsutkrävande inom demokratins offentliga institutioner. På detta sätt kan media invadera de demokratiska institutionerna. (Nilsson 2004:148f och Sjölin 2001:4ff).

Sjölin menar att ansvarigheten för och ansvarsutkrävande av politikere och tjänstemän är ”fundamentala inslag i demokratins procedurer, ja en grundval för den politiska demokratins och rättsstatens legitimitet. Om mediernas granskningsfunktion övergår i ”mediejustis” finns uppenbara demokratiproblem” (Sjölin 2001:1).

Om medierna, genom avskedandemakten, kan döma enskilda politikere och tjänstemän innebär det att vi hamnar i en situation där vi har en ställföreträdande

statsmakt som kan utkräva ansvar. Politiker och tjänstemän kan tvingas avgå innan deras fall utsatts för en rättslig prövning och man kan säga att media redan har "dömt" dem på förhand. Om medierna utpekar en politiker eller tjänsteman som skyldig undermineras dessutom rättsäkerheten. Det handlar dock inte om ett formellt ansvarsutkrävande utan mer om reellt, indirekt inflytande över ansvarsutkrävandet (Sjölin 2001:6f och Nilsson 2004:148). I detta sammanhang är det emellertid viktigt att återigen påpeka att media har en granskningsfunktion där det ingår att identifiera och placera ansvar för enskilda politiker och tjänstemän (Nilsson 2004:147).

Ett annat centralt problem grundar sig i att medias granskning bakom avskedandemakten baseras på kriterier som inte är relevanta ur samhällliga eller demokratiska utgångspunkter. Granskning av sådant som ej är riktat mot sakförhållanden eller granskning som är riktad mot enskilda politikernas privata förhållanden har inte någon betydelse för personens verksamhetsutövning (Thompson 1987:127 och Sjölin 2001:5). Det är riskabelt om personens politiska uppdrag får en underordnad roll i mediernas rapportering på så sätt att fokus istället ligger på politikerns privatliv. Vi menar att en sådan granskning av makthavarna riskerar att leda till politikerförakt vilket inte är till godo för demokratin.

Medias granskningsfunktion ämnar lokalisera och placera ansvar. Ansvar kan vara politiskt, juridiskt eller moraliskt till dess karaktär. Politiskt ansvar utkrävs i den generella demokratin genom de allmänna valen. Här får medborgarna bestämma om politiker och partier ska få förnyat förtroende. Politiskt ansvar är grunden för den representativa demokratin och parlamentarismen i Sverige. Motsvarigheten till politiskt ansvar i den offentliga debatten är tjänsteansvaret. För övervakning och ansvarsutkrävning finns speciella institutionella organ – JO och JK. Utöver detta finns det ett juridiskt ansvar. Svensk lag gäller alla medborgare, även politiker och tjänstemän och ansvaret för lagbrott ska utkrävas av de demokratiska institutionerna. Medias uppgift är således inte att utkräva politiskt respektive juridiskt ansvar i praktiken, då detta skulle medföra ett demokratiskt problem. Media skulle på så sätt underminera de demokratiska institutionerna och föregripa deras uppgifter (Sjölin 2001:7).

Moraliskt ansvar grundar sig på frågan om etik, det vill säga att agera på ett rätt och riktigt sätt och motarbeta det som är fel och orätt. Detta grundar sig i normativa handlingslinjer om vilka politiska värden man ska beakta. Det moraliska ansvaret ses ofta i samband med granskningen av politikernas och tjänstemäns formella ansvar. I sammanhanget måste påpekas att det är svårt att se några direkta demokratiska problem med massmediernas moraliska ansvarsutkrävande av politiker (Sjölin 2001:7f).

Samtidigt som det finns en risk med medierna som en "tredje statsmakt" måste det finnas utrymme för en ganska hård granskning av politiska makthavare, det vill säga att värdering av de negativa effekterna på demokratins funktionssätt som mediernas avskedandemakt kan ha måste ses mot den positiva roll som medierna har för att realisera demokratins kommunikationsvärden (Nilsson 2004:150 och Sjölin 2001:8).

3 Tillvägagångssätt

Vår undersökning kan sägas bygga på en kvantitativ innehållsanalys med kvalitativa inslag. Det empiriska materialet, bestående av tidningsartiklar, har studerats och analyserats med hjälp av ett eget utarbetat analyschema³ innehållande ett antal frågor med olika på förhand uppställda svarsalternativ. Analysen är, som ovan nämndes, dels kvantitativ i det att vi mäter förekomsten av vissa begrepp eller företeelser i texterna, dels kvalitativ i den mån det förekommer mer komplicerade tolkningar av textmaterialet.

Vi har valt att göra en textanalys av tidningsartiklarna då vi anser att detta är en valid metod att använda vid en undersökning av mediedrev i kombination med vårt syfte med uppsatsen. Denna metod är dessutom tveklöst den vanligaste vid studier av det journalistiska utbudet (Bergström & Boréus 2005:44 och Nord 2001:9).

Den eventuella tolkning av tidningsartiklarna som förekommer har gjorts ur ett uttolkarorienterat perspektiv, det vill säga att vi har tolkat texterna utifrån oss själva som studenter. Detta innebär att våra individuella upplevelser och vår uppfattning om världen och samhället påverkar vårt sätt att läsa och förstå artiklarna (Bergström & Boréus 2005:23f). För att undvika risken för att materialet, och därmed hela undersökningen, blir snedvridet har vi emellertid valt att fokusera på sådana begrepp och företeelser som uttrycks explicit i artiklarna och inte sådant som eventuellt kan utläsas implicit. Vi är medvetna om att detta kan ses som en brist ur reliabilitetshänseende då vi på så sätt riskerar att missa sådant som kan ”läsas mellan raderna” men vi anser ändå att det är det bästa tillvägagångssättet och att en sådan läsning av texterna torde uppfylla önskemål dels om god intersubjektivitet och dels om god intrasubjektivitet (Jfr Bergström & Boréus 2005:36).

Vidare är undersökningen komparativ och bygger på John Stuart Mills *indirect method of difference*, det vill säga vad som på svenska kallas för *olika utfalls-designen*. Vi har således valt att inte endast undersöka fall där fenomenet har inträffat utan vi har även tagit med jämförbara fall där det inte har inträffat (Esaiasson m fl 2005:128). Vi har med andra ord valt fall utifrån den beroende variabeln och således studerat både mediedrev som fått till följd att drevobjektet avgått och mediedrev som fått motsatt utgång. Fördelen med att använda denna metod är att vi får ett starkare stöd för vår hypotes om det visar sig att privat smutskastning inte förekommit alls, eller åtminstone i mindre utsträckning, i de fall där mediedrevet inte lett till personens avgång.

³ I bilaga 1 finns analyschemat i sin helhet och i kapitel 4 återfinns ett avsnitt med förklaringar och förtydligande av de olika frågorna i analyschemat.

För att hitta både negativa och positiva fall, det vill säga fall som inte lett till avgång och fall som har lett till avgång, har vi fokuserat på fall där en politiker eller tjänsteman i samband med en politisk affär varit föremål för en intensiv mediebevaktning som uppfyller definitionen på mediedrev. Det krävs således dels att det varit fråga om en politisk affär och dels att det förekommit ett så kallat mediedrev.

Vi är medvetna om att olika utfalls-designen kan kritiseras, främst därför att den fokuserar på en enda förklarande faktor och har således svårt att klara av flera förklaringsfaktorer eller så kallade samspelsfaktorer (Esaiasson m fl 2005:129). Vi menar dock att vi trots detta kan komma fram till relevanta resultat. Som ovan nämndes kan det naturligtvis finnas andra förklaringar till att en person som utsatts för ett mediedrev väljer att avgå från sitt ämbete och vår ambition är inte att ge en fullständig och uttömmande förklaring till fenomenet. Studien är tänkt att vara teoriutvecklande och således krävs fler prövningar av slutsatserna innan vi vet säkert om teorin stämmer. Det skulle naturligtvis vara önskvärt med mer djupgående studier men av utrymmesskäl så finns det inte möjligheter till det.

Det kan sägas att vår uppsats, eller snarare vår hypotes, bygger på en probabilistisk förklaring då vi tror att förekomsten av privat smutskastning i mediedrev ökar sannolikheten för att drevobjektet ska avgå. Ett sådant probabilistiskt tänkande får till följd att varje enskilt fall blir mindre betydelsefullt (Esaiasson m fl 2005:132f). Mot bakgrund av detta är vi medvetna om att en undersökning av fyra fall inte är helt tillräcklig för att styrka vår hypotes, vi kommer således inte att kunna dra några helt generella slutsatser efter denna studie. I en perfekt värld skulle vi haft tid och möjlighet att undersöka många fler fall för att på så sätt kunna komma fram till säkrare slutsatser, men återigen så finns det inte utrymme för att inom ramen för denna framställning göra en sådan mer heltäckande studie.

All kritik till trots anser vi fortfarande att metoden är väl vald med hänsyn till vårt syfte med uppsatsen och att vi, genom att använda oss av denna metod, kan få fram relevanta resultat som möjligtvis kan vara till hjälp för fortsatt forskning.

3.1 Material och urval

Vi har valt att inom ramen för denna uppsats granska fyra olika politiska affärer som blivit föremål för ett så kallat mediedrev. Av dessa fyra fall har två lett till att drevobjektet avgått från sitt ämbete och i de resterande två fallen har drevobjektet valt att stanna kvar på sin post. Här nedan följer en diskussion kring det material vi valt att använda oss av samt vilka urval vi gjort i samband därmed.

För att få ett så rättvisande resultat som möjligt har vi för det första valt att granska politiker som ligger på samma maktposition, detta trots att många fall av drevjournalistik visar att politikerns eller tjänstemannens position är av mindre betydelse för utvecklingen av stor massmedial uppmärksamhet (Nilsson 2004:108). Vi menar dock att det finns en risk för att resultatet blir skevt om man jämför bevakningen av till exempel en minister med en kommunalpolitiker,

främst därför att vi anser att det är naturligt att en ministers affärer är av större allmänintresse än en kommunalpolitikers.

Vår studie riktar in sig på fyra politiska affärer som alla har varit föremål för mediedrev: Laila Freivalds 2006, Jan O Karlsson 2002, Gudrun Schyman 1996 och Ove Rainer 1983. Som tidigare nämnts bygger vår undersökning på Mills olika utfalls-design och vi har därför valt två fall som lett till avgång, Freivalds och Rainer, och två fall som inte lett till avgång, Karlsson och Schyman. Anledningen till att vi valt fall med en jämn könsfördelning, det vill säga med två män och två kvinnor, är att vi på så sätt kan se huruvida det går att utläsa några skillnader i mediernas rapportering kring manliga respektive kvinnliga drevobjekt. Det ska emellertid påpekas att en sådan undersökning inte faller inom ramen för denna studie men skulle mycket väl kunna vara en intressant aspekt att beakta i framtida forskning.

Vi är medvetna om att de valda skandalerna sträcker sig över en tidsperiod om 23 år. Dock vill vi förtydliga att vi inte har något tidsperspektiv på vår uppsats då vi utgår från att mediedreven inte förändrats utan varit konstanta över tid. En undersökning av mediedrevs eventuella förändring över tid skulle emellertid kunna utgöra ett intressant ämne för en framtida forskningsuppgift.

Vi har valt att undersöka rapporteringen kring de fyra ovan nämnda politikerna i tidningarna Dagens Nyheter, Expressen och Nerikes Allehanda. Anledningen till att vi valde att granska just tidningar är att den kritiska granskningen kan vara mer långtgående i dagspressen än i andra medier. Etermediernas granskningsfunktion begränsas bland annat av Radiolagens stadganden om opartiskhet och saklighet och radioavtalens bestämmelser om respekt för den enskildes personliga integritet (Sjölin 2001:8).

Vi valde tre olika typer av tidningar och tog ut en representant från vardera tidningstyp. Vi valde således en från storstädernas morgontidningar (Dagens Nyheter), en från landsortspressen (Nerikes Allehanda) och en från storstädernas kvällstidningar (Expressen). Dagens Nyheter är oberoende liberal medan Expressen och Nerikes Allehanda säger sig vara liberala. (Hadenius & Weibull 2000:80ff & 124). Vi är medvetna om att beaktande av politisk färg i kombination med olika tidningstyper skulle ha givit en bättre helhetsbild av rapporteringen men uppsatsens omfattning tillät inte en fullt så omfattande granskning. Anledningen till att vi avgränsade oss och valde oberoende liberal och liberala tidningar var att vi ville få enhetlig bild av rapporteringen.

Då vår studie inte bygger på en komparation mellan tidningar har ägarbilden egentligen ingen direkt betydelse. Trots det vill vi tydliggöra att Expressen och Dagens Nyheter är båda två ägda av Bonnier AB medan Nerikes Allehanda ägs av Liberala Tidningar AB. Det är uppenbart att privata ägare som driver egen politik genom en tidning genererar ett demokratiskt problem. Bonniers policy har dock varit att respektera chefredaktörens integritet och inte lägga sig i det redaktionella arbetet. Bonnier ska inte beaktas som en utgivare av politisk press. (Hadenius & Weibull 2000:133 & 137). Självklart skulle vi vilja titta på hela den svenska tidningsmarknaden för att få en helhetsbild, men en så omfattande undersökning rymms knappast inom ramen för denna B-uppsats.

De delar i respektive tidning som vi valt att granska är nyhetsartiklar, som i grunden ska speglas av oberoende rapportering, och ledare, som till sin natur är mer subjektivt värderande (Axberger 1994:70). Vi är medvetna om att tidningarna består av fler delar än just dessa två, men vi hävdar dock att ledare och nyhetsartiklar är de kategorier i en tidning som koncentrerar sig mest på mediedrev. Genom att analysera ledare och nyhetsartiklar kommer vi således att få en återspeglning av tidningarnas opinionsbildande åsikter. Vi har valt att inte beakta bilder då vi menar att det skulle ha påverkat intersubjektiviteten i negativ mening. Vi har valt att endast beakta sådant som uttrycks explicit och bilder är av naturen sådana att de tolkas olika utifrån personens subjektiva värderingar. Det ideala hade naturligtvis varit att granska samtliga delar i respektive tidning då vi därigenom hade fått en närmast perfekt återspeglning men av utrymmesskäl har det inte varit genomförbart.

Vi har med hjälp av vårt analyschema granskat ett stort antal artiklar från respektive mediedrev. Av ett stort empiriskt material har vi valt ut de artiklar som behandlar dreven kring respektive person. Tidsperioderna har emellertid varierat kraftigt mellan de fyra skandalerna och därmed skiljer sig antalet artiklar åt. Mediedrev kan nämligen knappast sägas ha en specifik livslängd utan denna varierar från fall till fall. Våra sökperioder är: Laila Freivalds 28 december 2004 – 22 mars 2006, Jan O Karlsson 25 oktober 2002 – 23 november 2002, Gudrun Schyman 2 september 1996 – 9 oktober 1996 och slutligen Ove Rainer 3 november 1983 – 11 november 1983. Med analyschemats hjälp har vi fått fram data som kan behandlas i procent och vi får på så sätt fram jämförbara värden de olika personerna emellan.

3.2 Källkritik

Vi valde att hämta våra sekundärdata dels från Universitetsbibliotekets mikrofilmade tidningar och dels från mediedatabaserna *Presstext* och *Mediearkivet*. I detta sammanhang är det viktigt att påpeka att Internet ständigt förändras och på så sätt kan man inte garantera att det är samma innehåll som någon skulle finna om de skulle vilja göra om samma undersökning. Dock tror vi att just dessa databaser inte förändras utan kommer att finnas tillgängliga på ett eller annat sätt. Som exempel kan nämnas att informationen faktiskt finns tillgänglig bland annat på våra bibliotek (Jones 1999:190ff).

Vi har vidare beaktat att artiklar hämtade från en databas eller Internet där man inte får se artikeln i dess originalutformning måste iaktas med större källkritiska ögon än originalartiklar. Vi har under hela resans gång beaktat de källkritiska idealen med samtidskrav, tendenskritik, beroendekritik och samtidskritik (Esaiasson m fl 2005:307ff).

Den litteratur som vi valt att använda utgör sekundärdata i form av böcker, uppsatser och artiklar (Andersen 1998:150). Vi har framför allt inriktat oss på metodlitteratur, demokratilitteratur, och medielitteratur. De böcker vi använt oss av är skrivna av erkända forskare och författare inom sina respektive områden.

Vi valde att rikta in oss på den demokratilitteratur som behandlar medias påverkan på demokratin. Vi är väl medvetna om att demokrati är ett väldigt stort och svårdefinierbart begrepp som har många olika inriktningar (Goldmann m fl 1997:40f). Anledningen till att vi valt just denna demokratilitteratur är att den återspeglar och svarar bäst på den fråga och hypotes vi ställt upp. Med en annan demokratilitteratur hade vi fått ha en annorlunda fråga och hypotes. Urvalet av demokratilitteraturen med massmedialt perspektiv är grundat på den rika referenslista som vi fann i kursböckerna. Nilsson nämner Lars Nord, Lennart Weibull och Jesper Strömbäck som samtliga är samhällsvetare som analyserat medias påverkan på dagens samhälle (Nilsson 2004:36). På så sätt hade vi snabbt en grund av litteratur att bygga från.

Vi har i medielitteraturen inriktat oss på data som rör svensk dagspress. Här har vi liksom i demokratilitteraturen byggt upp ett nätverk av författare genom kurslitteraturen. Vad slutligen gäller metodlitteraturen riktade vi in oss på den litteratur som speciellt rör komparativa studier och innehållsanalyser dels kvalitativa och dels kvantitativa sådana, då dessa metoder är grundläggande i vår uppsats. Vid utarbetandet av analys-schemat har vi utöver ovan nämnda litteratur även använt oss av privatlivs- och presstetikslitteratur. Detta var ett självklart val då denna litteratur återspeglar vår hypotes och frågeställning.

Esaiasson m fl skriver att så länge man inte anar oråd brukar tekniska äkthetsanalyser inte genomföras (Esaiasson m fl 2005:308). Vi har under resans gång tittat med kritiska ögon på de data vi fått fram men har inte ansett det finnas fog för att vi ska behöva göra några tekniska äkthetsanalyser. I detta sammanhang ska även påpekas att tidigare studentuppsatser på området har granskats kritiskt och att vi har gått tillbaka och kontrollerat deras referenser för att minimera risken för feltolkningar.

3.3 Definitioner

I denna uppsats används en del centrala begrepp som knappast kan sägas ha en självklar betydelse och det är därför på sin plats med en definition av dessa begrepp i framställningens inledande skede.

Det finns egentligen inte någon klar definition av *medier* och *massmedier* men massmedier kan beskrivas som ett medel för förmedling av ett likalydande meddelande från en avsändare till en vid och obestämd krets av mottagare (SOU 1997:49, s166). Medier kan i sin tur sägas fungera som nyhetsförmedlare och som viktiga informationskanaler mellan olika grupper i samhället samt mellan grupper och enskilda. För att ett massmedium ska betraktas som ett nyhetsmedium krävs att mediet har ett brett nyhetsinnehåll, att det utges med en viss regelbundenhet och att det är offentligt i den meningen att det i princip är tillgängligt för alla (Hadenius & Weibull 2002:11 & 17). Utöver nyhetsmedierna ryms också andra medieformer av mer kommersiellt slag såsom tidskrifter, veckotidningar, musik, reklam och video inom benämningen massmedier (Holmberg m fl 1998:234). De

tidningar vars rapportering vi har valt att studera uppfyller ovan ställda krav och kan därmed anses falla in under definitionen av nyhetsmedier.

Mediedrev, eller *drevjournalistik*, är en term som blivit allt vanligare men som, i likhet med medier och massmedier, saknar en gångbar och allmängiltig definition. Drevmetaforen och jaktanalogin syftar på en situation med ojämlika styrkeförhållanden där en samlad kår av journalister jagar en politiker (Nilsson, 2004:17 och 21 och Nord 2001:26). I vår undersökning har vi valt att definiera mediedrev som ett enhetligt pressuppbåd, vilket kännetecknas av att ett stort antal medier uppmärksammar den aktuella affären, tar upp samma aspekter samt prioriterar liknande infallsvinklar och frågor. Drevet ska vidare pågå under en viss tidsrymd, lagom lång tid för att spegla ett dramatiskt skeende med oviss utgång. I mediedrevet ligger vanligen en inbyggd kritik av makthavares agerande och av att de utnyttjat sin maktposition på ett otillbörligt sätt (Nilsson 2004:91 och Nord 2001:26f).

En *politisk affär* eller en *politisk skandal* avser en händelse där en politiker eller annan tjänsteman agerat på ett olämpligt eller olagligt sätt. En medierad politisk skandal måste pågå mer än en dag så att den kan kommenteras av andra aktörer och utgången av affären eller skandalen måste vara oviss (Nord 2001:24).

4 Analysverktyget

Vi har utarbetat ett analyschema⁴ som använts vid granskningen av de tre tidningarnas rapportering kring de aktuella politiska affärerna. I syfte att förtydliga och definiera de ord och begrepp som förekommer i schemat samt att i viss utsträckning motivera frågornas relevans presenteras i detta avsnitt en förklaring till analyschemat.

4.1 Tidning och artikeltyp

Vi har valt att skilja de tre olika tidningarna – Dagens Nyheter, Expressen och Nerikes Allehanda – åt i vår analys. Tidningarna har samma politiska koppling, det vill säga de är oberoende liberala och liberala, men delvis olika målsättning och spridningsområde. Detta innebär att det kan finnas skillnader i deras rapportering och genom åtskillnaden kan sådana eventuella skillnader upptäckas. I detta sammanhang ska dock påpekas att vi inte har för avsikt att göra någon komparativ studie av olika tidningars rapportering.

Som tidigare nämnts har vi valt att endast fokusera på nyhetsartiklar och ledare i vår undersökning. Till nyhetsartiklar räknas artiklar publicerade på nyhetsplats och med ledare menar vi samtliga inlägg publicerade på tidningens ledarsida. Här ska samtidigt sägas att dessa båda artikeltyper inte går att likställa då nyhetsjournalistik gör anspråk på objektivitet och korrekt faktaredovisning medan ledarsidor till sin natur är subjektivt värderande (Nord 2001: 51 och Axberger 1994:70f). Detta förhållande gör att det blir extra intressant att granska just dessa typer av artiklar med tanke på att rapporteringen troligtvis kommer att se något olika ut.

4.2 Rapporteringen – privat eller offentligt

Vi har för avsikt att granska huruvida det förekommit en högre grad av privat smutskastning och intim rapportering från mediernas sida i de fall där mediedreven lett till avgång jämfört med de fall då dreven inte lett till avgång, och

⁴ Se bilaga 1.

vi måste således närmare definiera vad vi menar med privat eller intim rapportering.

Personlig integritet, privatlivet eller privatlivets helgd är begrepp som ofta används i olika sammanhang men som inte har någon klar definition eller ens samma betydelse alltid. Uppfattningen om vad som hör, eller bör hör till den personliga integriteten, privatlivets helgd eller andra liknande sammanfattande termer är till stor del subjektiv och förändras med tidens gång och den allmänna samhällsutvecklingen. Vidare är problemet att definitioner av sådana begrepp oftast riskerar att antingen bli alldeles för snäva eller alldeles för vida (Ds 1994:51, s.8f och Freese m fl 1975:16). Alan Westin, en känd privacy-forskare, har till och med sagt att en definition av privatlivet är omöjlig, då frågor rörande privatlivet i grunden handlar om värderingar, intressen och makt (Sundström 2001:93). Med tanke på detta högst pessimistiska uttalande är det glädjande att se att det åtminstone inte saknas försök till definitioner. För att demonstrera hur olika dessa definitioner kan se ut ska några exempel ges från utländsk litteratur.

En stor del av privacy-litteraturen kommer från USA och redan 1870 argumenterade juristerna Samuel Warren och Louis Brandeis för "*the right to privacy*" eller rätten att få vara i fred (Thorngren 2005:9). Definitionens enkelhet till trots diskuteras och används den fortfarande idag (Sundström 2001:91).

Ernest van den Haag står för en annan, något snävare, definition av privacy då han skriver "Privacy is the exclusive access of a person (or other legal entity) to a realm of his own. The right to privacy entitles one to exclude others from (a) watching, (b) utilizing, (c) invading (intruding upon, or in other ways affecting) his private realm" (Van den Haag 1971:149).

Ett tredje exempel på hur privacy kan definieras ges av den amerikanske filosofen W A Parent som menar att "Privacy is the condition of not having undocumented personal knowledge about one possessed by others" (Collste 1997:791).

Med tanke på svårigheterna med att definiera dessa begrepp är det självfallet inte helt enkelt att avgöra när en kränkning av den personliga integriteten eller ett intrång i privatlivets helgd förekommit. När det gäller mediernas granskning är dessutom de allra flesta överens om att offentliga personer, och kanske framför allt politiska makthavare, får tåla större ingrepp och mer privat, eller ingående, granskning än enskilda individer. Samtidigt måste det finnas gränser även vad gäller offentliga personer och inte heller de ska behöva finna sig i att hela deras privatliv utlämnas. Det finns en intim sfär som inte bör kränkas oavsett vilken person rapporteringen handlar om (Lännergren & Widebäck 1981:59 och Axberger 1994:50).

I detta sammanhang ska också påpekas att en tidning, enligt pressetikern, ska avstå från publicitet, som kan kränka privatlivets helgd, om inte ett oavvisligt allmänintresse kräver offentlig belysning (Axberger 1994:114). Det är emellertid viktigt att skilja mellan allmänintresset och allmänhetens intresse, det vill säga allmänheten har rätt till information som är relevant för att fatta beslut i offentliga frågor men inte att bli underhållen eller att få sin nyfikenhet stillad på bekostnad av politikernas privatliv (Van den Haag 1971:160).

I vår undersökning har vi valt att sammanföra och använda oss av ett flertal olika uppfattningar, främst hämtade från svensk privatlivs- och pressetikslitteratur, om vad som tillhör privatlivets helgd och den personliga integriteten. Med hjälp av dessa uppfattningar har vi sedan gjort ett mätinstrument – en skala – för att skicka tidningarnas rapportering i olika grader av privat och offentligt. Anledningen till att vi valt att dela in rapporteringen i fyra olika kategorier är att privatlivet ofta är en fråga om grader på så sätt att en person ger upp en del av sitt privatliv men inte hela. Detta gäller särskilt politiker som genom att bli offentliga personer frivilligt fränsäger sig en del av den privata sfären (Van den Haag 1971:157).

Skalan sträcker sig mellan 1 och 4 där 1 är *det mycket offentliga* och 4 är *det mycket privata*. Nedan följer en presentation av indelningen i de olika kategorierna. De exempel som ges under respektive avsnitt är ej avsedda att vara uttömmande utan syftar endast till att vara exemplifierande. Även sådant som är logiskt hänförligt till dessa exempel faller således in.

4.2.1 1. – Det mycket offentliga

Till *det mycket offentliga*, det vill säga punkt 1 på skalan, hör rapportering om drevobjektets politiska arbetsuppgifter. Till denna kategori hör således granskning av den ifrågavarande personens agerande i och för sina offentliga sysslor. Det är oerhört viktigt att allmänheten har möjlighet till insyn i politikernas förhållanden inom ramen för deras offentliga verksamhet (Lännergren & Widebäck 1981:61).

Här letar vi efter explicita uttalanden om granskningsobjektets förmåga eller oförmåga att sköta sina arbetsuppgifter. Som exempel kan nämnas ett uttalande om hur en skolminister har misslyckats med att genomföra en planerad skolreform eller hur väl jämställdhetsministern lyckats i sitt arbete med att minska löneklyftorna mellan män och kvinnor.

4.2.2 2. – Det offentliga

Till *det offentliga* hör rapportering om politikernas brottsliga gärningar, sexuellt uppträdande av tvångsmässig eller indiskret natur, drog- eller alkoholmissbruk som påverkar politikernas arbete samt privat missbruk av allmänna medel eller skattefinansierade verksamheter (Nord 2001:23f och Thompson 1987:133).

Inom denna kategori hamnar till exempel rapportering om att en partiledare, ett statsråd eller annan därmed jämförbar person i ett offentligt sammanhang uppträtt i ett sådant skick att han eller hon inte kunnat sköta sina åligganden. Det handlar nämligen inte om privata tillställningar eller om umgänge i vanlig mening när en högt uppsatt politisk person deltar i en regeringsmiddag eller bevisar en nobelmiddag (Jigenius 1996-09-06). Vidare hamnar även exempelvis rapportering kring så kallade ”kontokortsaffärer”, det vill säga situationer då politiker eller tjänstemän använt allmänna medel till att betala privata resor, middagar eller dylikt, inom denna kategori. Med sexuellt uppträdande av tvångsmässig eller

indiskret natur avses till exempel att en politiker eller tjänsteman ägnar sig åt sexhandel, barnpornografi, blottande och sexuellt ofredande (Jfr Thompson 1987:133).

4.2.3 3. – Det privata

Till kategorin *det privata* hör bland annat rapportering kring den privata ekonomiska situationen, såsom bostadsförhållanden samt tillgång till bil och båt. Dessa förhållanden är privata men med tanke på att de ofta lätt kan iakttas av utomstående utan alltför ingående efterforskningar kan de inte hänföras till det strängt privata (Lännergren & Widebäck 1981:55 och Thompson 1987:132f).

Det är således här fråga om förhållanden som finns dokumenterade men där viss efterforskning krävs från granskarens sida. Vidare gäller att dessa förhållanden inte ska ha direkt relevans för granskningsobjektets politiska arbete. Thompson menar att det finns två sätt på vilket annars privata aktiviteter kan påverka en politikers förmåga att utföra sina politiska uppgifter. För det första genom de direkta effekter som kommer av personens privata attityder eller agerande och för det andra genom de indirekta effekter som är resultatet av andra personers attityder eller agerande gentemot politikerns privatliv (Thompson 1987:135).

Som exempel på sådant som hamnar inom denna kategori kan nämnas uppgifter om ekonomiska tillgångar eller skulder, betalningsanmärkningar, skolbetyg, uppgifter om skilsmässor och så vidare.

4.2.4 4. – Det mycket privata

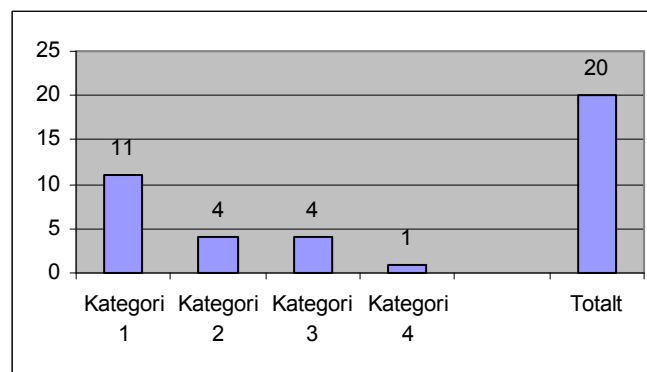
Vad slutligen gäller *det mycket privata*, eller kategori 4 på skalan, har vi valt att här inräkna rapportering som behandlar intimsfären, det vill säga personens intimare familjeliv samt kärleks- och sexualliv som inte är av tvångsmässig natur och som inte påverkar politikerns arbete. Hit hör till exempel politikerns sexuella läggning och kärleksrelationer (Lännergren & Widebäck 1981:55 och Nord 2001:24). Vidare hör rapportering kring granskningsobjektets religiösa trosuppfattning, eventuella självmordsförsök, djup sorg, sjukdomar samt alkoholvanor till denna grupp (Collste 1997:791f och Axberger 1994:80f).

De nu uppräknade förhållandena måste räknas till den absolut mest privata sfären hos alla människor och det ska således mycket till för att allmänintresset ska berättiga ett publicerande av sådana uppgifter. Här letar vi efter explicita uttalanden rörande exempelvis hälsotillstånd, sexuell läggning, utomäktenskapliga affärer eller andra kärleksrelationer. Hit hör vidare rapportering kring granskningsobjektets familj eller nära vänner (Jfr Thompson 1987:133f).

4.2.5 Tillvägagångssätt

Vid analysen har vi börjat med att läsa igenom den aktuella artikeln och besvarat de två inledande frågorna (tidning och artikeltyp). Därefter har vi gjort en markering varje gång en mening eller ett uttryck förekommit som passat in under någon av de fyra kategorierna, det vill säga att om en mening förekommit som passat in under kategori 1 – det mycket offentliga – så har en markering satts där. Sedan hela artikeln gått igenom har vi antecknat antalet markeringar inom respektive kategori och därefter räknat ihop det totala antalet markeringar i just den artikeln.

I diagrammen nedan visas ett fiktivt exempel för att tydliggöra den nyss redovisade tankegången. Som stapeldiagrammet visar har vi i den granskade artikeln gjort totalt tjugo markeringar varav elva meningar eller uttryck platsat inom kategori 1, fyra inom kategori 2 respektive 3 och slutligen endast 1 mening som hamnat inom kategori 4.

Som ett andra steg i denna undersökning har vi valt att skilja mellan huruvida ”markeringarna” återfunnits i rubrik/ingress eller i brödtexten. Anledningen till denna åtskillnad är att det sannolikt är så att de flesta människor endast läser rubrikerna och inte själva artiklarna i en tidning (Hvitfelt 1985:34). Som en följd av detta menar vi att det som står i rubriken och ingressen i en artikel troligtvis har större genomslagskraft än det som står i artikelns brödtext.

4.3 Möjlighet att uttala sig

Frågan om huruvida granskningsobjektet fått möjlighet att uttala sig eller inte är relevant främst i fråga om rapporteringen i tidningarnas nyhetsartiklar då det av naturliga skäl är ovanligt att denna möjlighet ges i ledarartiklar. Vi menar att det är viktigt att den granskade personen ges möjlighet att uttala sig då detta motverkar en alltför ensidig och onyanserad rapportering från tidningens sida (Nord 2001:59). Dessutom gäller som pressetisk grundregel att ”ingen ska dömas ohörd” i nyhetsartiklar (Axberger 1994:70). Här har såväl faktiska uttalanden som erbjudande till drevobjektet om möjlighet att uttala sig räknats. Vi har valt att inte

göra någon åtskillnad av om uttalandet kommer från den omskrivne själv eller via dennes ombud.

4.4 Avgångskrav

Vi har valt att beakta huruvida några krav på avgång framförts främst därför att vi tror att sådana krav kan utgöra en viktig alternativ förklaringsfaktor till att ett drevobjekt väljer att avgå. I analysen har endast explicita krav på avgång beaktas, det vill säga sådana krav som klart och tydligt uttrycks i texten (jfr Nord 2001:49). Vidare har vi valt att skilja mellan krav på avgång från skribentens sida och krav på avgång från en tredje persons sida. Som tredje person räknas således alla andra än skribenten, till exempel andra politiker, medborgarna, företrädare för intressegrupper eller dylikt (Nord 2001:47).

Även i denna fråga har vi valt att skilja mellan huruvida kravet på avgång gjorts i artikelns rubrik/ingress eller brödtext. Anledningen till detta är naturligtvis samma som beskrivits ovan under avsnittet 4.2.5.

5 Granskningsobjekten och dreven

5.1 Ove Rainer

I november 1983 uppdagades det att Sveriges dåvarande justitieminister i Olof Palmes socialdemokratiska regering, Ove Rainer, hade betalt endast 10 % i skatt på en inkomst på över 2 miljoner kronor. Detta var gjort genom avdrag och omplaceringar av kapital som i och för sig var lagliga men som syntes omoraliska ur socialdemokratisk synvinkel. En samlad journalistkår i all media kritiserade kraftigt den moraliska aspekten av Rainers handlande. Debatten handlade inte om att det var juridiskt klandervärt utan om hur Rainer som socialdemokrat kunde agera på detta visset. Det var en intensiv bevakning och media var enad och belyste Rainers affärer under ca en veckas tid. Ända in i det sista var utgången ovisst. Ove Rainer meddelade dock den 9 november 1983 att han avgick som justitieminister av hänsyn till sin familj och av personliga skäl.

5.2 Gudrun Schyman

Den 2 september 1996 valde vänsterpartiets ordförande Gudrun Schyman att berätta för svenska folket om sina alkoholproblem. Uttalandet, som gjordes i Rapportens morgonprogram, innebar ett offentliggörande av en politisk skandal och blev startskottet för ett mediedrev som skulle pågå en bit in i oktober samma år. I mer än en månads tid rapporterade en stor del av Sveriges massmedier om Schymans spritvanor och om hur dessa påverkade hennes förmåga att sköta sina politiska sysslor. Rapporteringen var omfattande och åsikterna om hennes offentliggörande av alkoholproblemen gick isär. Dagarna efter det att Schyman talat ut om sina problem publicerade ett flertal tidningar, bland annat Expressen, listor över händelser då hon skulle ha uppträtt berusad eller på ett annars oförklarligt sätt i samband med offentliga tillställningar. Dessa händelser hade således varit kända för pressen redan innan men man hade av någon anledning valt att inte skriva om dem.

Skandalen uppmärksammades på ett enhetligt sätt av ett stort antal medier och rapporteringen pågick i över en månads tid. Trots denna omfattande granskning valde Schyman att stanna kvar på sin politiska post efter en två veckor lång sjukskrivning.

5.3 Jan O Karlsson

Under en tid i november 2002 stormade det kring Sveriges dåvarande bistånds- och migrationsminister Jan O Karlsson. Uppgifter pekade på att Karlsson fick ersättning från sitt arbete som ordförande i EU:s revisionsrätt på ca 80 000 kronor i månaden netto i tre år. Förutom denna ersättning hade han en statsrådslön på ca 43 000 kronor i månaden netto. Samtidigt uppdagades det att Jan O Karlsson anordnat vad media ansåg en privat kräftsiva och lämnat notan till UD som representation. Karlsson själv hävdade dock att det var ett arbetssammanträde då flera ledande politiker och tjänstemän deltog.

Debatten i den samlade median handlade om Karlssons dåliga moral och om han gjort sig skyldig till bedrägeri. Media inriktade sig på hur Karlsson agerade när han lät skattebetalarna stå för en privat tillställning när han hade en lön på ca 123 000 kronor netto i månaden. Debatten pågick under ca två veckors tid. Utgången var oviss och Karlsson själv agerade ibland allt annat än smidigt i media. Det hela lugnade dock ner sig och Karlsson satt kvar på sin post. Efter påtryckningar från media meddelade Karlsson att han från nu skänkte sin statsrådslön till Olof Palmes minnesfond och behöll EU-pensionen som han inte kunde fransäga sig. Dessutom lovade han att betala kräftsivan med egna medel.

5.4 Laila Freivalds

På annandag jul, den 26 december, 2004 drabbades Sydostasien av en fruktansvärd naturkatastrof som krävde hundratusentals människoliv. Många svenska medborgare drabbades hårt av tsunamin och massiv kritik riktades mot regeringen och dess sätt att hantera katastrofen. Utrikesminister Laila Freivalds utsågs till syndabock och utsattes för hård kritik från alla håll, inte minst från medierna. Under över ett års tid rapporterades om Freivalds bristfälliga agerande, hennes senfärdighet samt hennes oförmåga att utföra sitt politiska uppdrag. En stor del av rapporteringen behandlade till exempel det olämpliga i hennes val att gå på teater med familjen på annandag jul istället för att åka till arbetet.

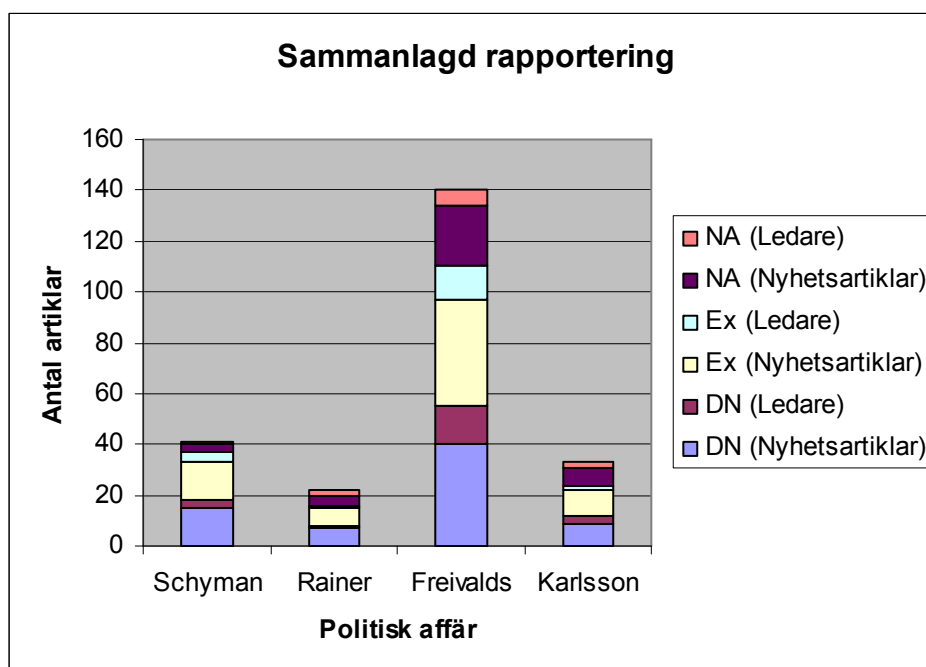
Mediedrevet kring Laila Freivalds har en något annan karaktär än de övriga affärerna. Det började i december 2004 och fortsatte till mitten av februari 2005. Därefter var det tyst, med undantag för någon artikel under sommaren, ända tills november 2005 då det tog ny fart och varade fram till Freivalds avgång den 21 mars 2006. Avgången skedde i direkt samband med utrikesdepartementets stängning av Sverigedemokraternas hemsida men hade sin grund i den kritik som på grund av tsunamin riktats mot henne i över ett års tid.

6 Resultat och analys

6.1 Tidning och artikeltyp

I diagrammet⁵ nedan visas en sammanställning av rapporteringen från alla tre tidningar i samtliga fyra fall. Med tanke på den omfattande och över tid utdragna rapportering som skedde kring Laila Freivalds är det föga förvånande att antalet artiklar om henne vida överstiger antalet artiklar i övriga fall.

Totalt registrerade vi 140 stycken artiklar i mediedrevet kring Laila Freivalds. Av dessa fanns 106 nyhetsartiklar och 34 ledare. Näst flest artiklar, 41 stycken, registrerades i rapporteringen kring Gudrun Schymans alkoholproblem. 33 av dessa var nyhetsartiklar och 8 var ledare. Mediedrevet kring Jan O Karlssons dubbla löner uppgick till 33 stycken artiklar, varav 26 nyhetsartiklar och 7 ledare, i de tre undersökta tidningarna. Slutligen har vi så rapporteringen kring Ove Rainer. Här registrerades totalt 22 stycken artiklar och av dessa var 18 nyhetsartiklar och 4 ledare.

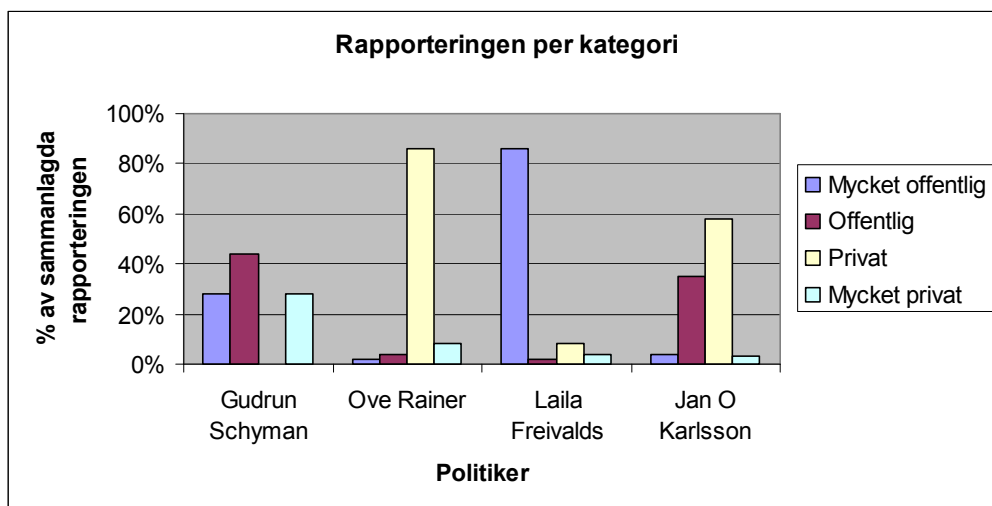

⁵ I bilaga 4 presenteras underlagen till samtliga diagram i detta kapitel.

Vi kan konstatera att de två fall som lett till avgång ligger högst respektive lägst avseende rapporteringens omfattning räknat i antal artiklar. Det finns alltså inget generellt samband mellan rapporteringens omfattning och granskningsobjektets avgång. Vidare bör det påpekas att enbart det faktum att rapporteringen är omfattande inte nödvändigtvis behöver betyda att den är särskilt kränkande. En kort och intensiv granskning av *det privata* torde vara minst lika outhärdlig som en lång och utdragen granskning av det som hör till *det offentliga*.

6.2 Rapporteringen – privat eller offentligt

Frågan om granskningens art och den eventuella förekomsten av privat smutskastning är utan tvekan en av uppsatsens huvudfrågor, och resultatet av denna undersökning kommer antingen att verifiera eller falsifiera vår inledningsvis formulerade hypotes. Redan efter en snabb titt på nedanstående diagram kan vi konstatera att vår hypotes inte höll måttet fullt ut.

Gudrun Schyman, som inte avgick, är den som blivit utsatt för mest rapportering kring det mycket privata. Ingen rapportering förekom kring *det privata* men hela 28% av det totala antalet markeringar i mediedrevet kring Schyman behandlade sådant som faller inom kategorin *det mycket privata*. Denna siffra är emellertid inte särskilt anmärkningsvärd i sig utan snarast en naturlig följd av skandalens karaktär. En politikers alkoholproblem hör ju, enligt vår klassificering, till *det mycket privata* så länge det inte påverkar dennes förmåga att sköta sina arbetsuppgifter. I Schymans fall förekom dels rapportering av helt privat karaktär och dels kring hennes oanständiga beteende och berusade tillstånd i samband med offentliga tillställningar. Det senare faller som bekant in under kategorin *det offentliga* i vilken 44% av markeringarna registrerades. 28% av markeringarna kan hänföras till kategorin *det mycket offentliga*. Denna senare rapportering handlade om Schymans förmåga att sköta sina politiska åtaganden.

En mer djupgående granskning av rapporteringen kring Schyman visar att ledarartiklarna i samtliga tidningar innehöll störst andel rapportering av *det mycket offentliga* i brödtexten medan nyhetsartiklarna till största del fokuserade på rapportering kring *det offentliga* i brödtexten.⁶ Rapporteringen kring *det mycket privata* håller en relativt jämn nivå i samtliga ledare och nyhetsartiklar med undantag för Expressens ledarartiklar som behandlar detta i väldigt liten utsträckning.

Ove Rainer är den politiker som, näst efter Schyman, blivit utsatt för en betydande del rapportering av mycket privat karaktär men även av privat sådan. 8% respektive 86% av det totala antalet markeringar i rapporteringen kring Rainer handlade om *det mycket privata* eller *det privata*. Endast en väldigt liten del av rapporteringen hamnade under kategorierna *det mycket offentliga*, 2%, och *det offentliga*, 4%. Detta kan synas anmärkningsvärt men förklaringen står att finna i det faktum att affären handlade om Rainers privatekonomi och inte om hans förmåga att sköta sina åtaganden som justitieminister. Denna affär hade således en moralisk aspekt då pressen ifrågasatte förenligheten mellan skatteplanering och en socialdemokratisk grundsyn.

Mediedrevet kring Ove Rainers skatteplanering innehåller en mycket hög grad av rapportering kring *det privata* i brödtext i samtliga tidningar och artikeltyper. Rapporteringsnivån av *det privata* i rubrik/ingress är jämn med undantag för ledarartiklarna i Dagens Nyheter, som inte har någon sådan rapportering alls.

Granskningen av Laila Freivalds agerande i samband med flodvågskatastrofen i Sydostasien innehåller endast en mycket liten del rapportering kring *det privata* och *det mycket privata*. 8% respektive 4% av det totala antalet markeringar i det granskade mediedrevet behandlade *det privata* respektive *det mycket privata*. I dessa fall handlade det mest om hennes beslut att gå på en teaterföreställning med familjen på annandag jul istället för att åka till arbetet och sköta sina uppgifter som Sveriges utrikesminister. Rapporteringen kring Freivalds behandlade, som tidigare nämnts, hennes bristande agerande i samband med tsunamin och det är därför naturligt att en väldigt stor del, hela 86%, av markeringarna hamnar inom kategorin *det mycket offentliga*. Endast 2% av markeringarna kan hänföras till kategorin *det offentliga*.

Av de fyra granskade affärerna är drevet kring Laila Freivalds det där rapporteringen varit allra mest ensidig. I samtliga tidningar och artikeltyper har rapportering kring *det mycket offentliga* i brödtext varit väldigt hög. Detta torde vara ett utslag av att affären behandlar Freivalds politiska ansvar och således hennes oförmåga att agera som utrikesminister. Det är vidare ett tecken på att medierna fulltgjort sin granskningsuppgift inom ramen för demokratin. Det kan emellertid diskuteras huruvida granskningen i detta fall gått för långt.

Slutligen ska något sägas om mediedrevet kring Jan O Karlsson som hade minst andel, endast 3%, rapportering kring *det mycket privata* men en desto större andel, 58%, rapportering kring *det privata*. 4% av det totala antalet markeringar registrerades under kategorin *det mycket offentliga* och 35% av markeringarna kan

⁶ Se diagrammen i bilaga 3 för en mer detaljerad redovisning.

hänföras till *det offentliga*. Anledningen till detta är att media i ett inledande skede inriktade sig på Karlssons dubbla löner, vilket hamnar inom kategorin *det privata*. Efter hand publicerades emellertid uppgifter om att Karlsson anordnat en privat kräftskiva med offentliga medel. Då dessa omständigheter varken hör till *det mycket offentliga* eller *det mycket privata* ligger det i sakens natur att rapporteringen inom dessa sistnämnda kategorier höll sig på en låg nivå.

I fallet Jan O Karlsson har tidningarna Expressen och Nerikes Allehanda hållit en relativt jämn balans av rapportering kring *det offentliga* i brödtext och *det privata* i brödtext i sina ledare och nyhetsartiklar. Dagens Nyheter däremot har fokuserat på *det privata* i brödtexten i större utsträckning än *det offentliga* i brödtexten i sin rapportering.

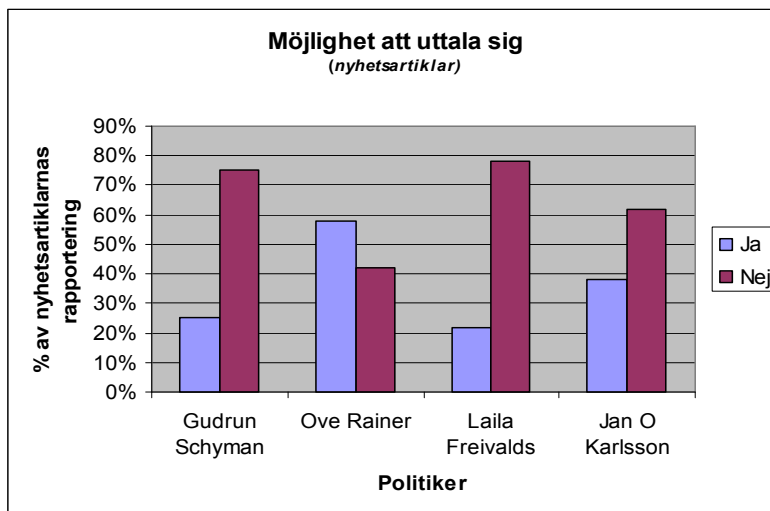
Totalt sett kan man konstatera att det förekommit en väldigt begränsad rapportering kring *det mycket privata* i de fyra fallen. Vi anser detta vara mycket positivt då den typen av rapportering inte direkt kan anses höra till allmänintresset och därmed mediernas granskningsuppgift. Däremot förekommer mer rapportering kring *det privata* särskilt i fallen Karlsson och Rainer. Det kan förvisso hävdas att offentliga personer får tåla en mer ingående privat granskning än enskilda personer men samtidigt får det inte vara så att allmänhetens nyfikenhet stillas på bekostnad av politikernas privatliv (Lännergren & Widebäck 1981:59 och Van den Haag 1971:160).

Hypotesen att ju mer privat smutskastning som förekommer i mediedreven desto större sannolikhet är det att den granskade personen avgår från sin tjänst stämmer delvis i fallet Rainer. Rapporteringen kring *det privata* och *det mycket privata* överstiger vida rapporteringen kring *det offentliga* och *det mycket offentliga* och därmed finns det visst stöd för vår hypotes. I fallet Freivalds där drevet också ledde till avgång var rapporteringen i princip den motsatta. Här inriktade man sig på *det mycket offentliga* och *det offentliga* snarare än *det privata* och *det mycket privata* vilket talar emot hypotesen. Med detta resultat kan vi varken verifiera eller falsifiera hypotesen då den uppenbarligen tycks stämma i en del fall. Endast genom vidare forskning kan vi se vilket av de båda fallen som utgör det undantag som bekräftar regeln.

6.3 Möjlighet att uttala sig

Möjlighet för ett granskningsobjekt att uttala sig är, som nämndes i avsnitt 4.3, intressant främst i fråga om nyhetsartiklar då det är ovanligt att denna möjlighet ges i ledarartiklar. Diagrammet nedan visar att de granskade politikerna gavs relativt stora möjligheter att uttala sig i mediernas nyhetsrapportering.

Gudrun Schyman fick möjlighet att uttala sig i 25% av nyhetsartiklarna och motsvarande siffra för Laila Freivalds och Jan O Karlsson är 22% respektive 38%. Endast i fallet med Ove Rainer ser bilden annorlunda ut. Rainer fick chans att bemöta mediernas påstående och uttala sig i 58% av drevets nyhetsartiklar.

En tänkbar förklaring till denna skillnad är att medierna i fallet Rainer krävde att han ”la alla korten på bordet” och förklarade sig. Det var således egentligen fråga om ett tvång snarare än en möjlighet för honom att uttala sig. Detta gick så långt att hela Rainers privata ekonomi offentliggjordes i medierna och på så sätt blottades för hela svenska folket.

Möjligheten för den granskade personen att uttala sig motverkar en alltför ensidig rapportering från tidningens sida (Nord 2001:59). Av de nu undersökta fallen kan man emellertid konstatera att möjligheten att uttala sig inte påverkade drevets utgång. Som exempel kan nämnas att Rainer gavs möjlighet, eller snarare tvingades att uttala sig i stor utsträckning men trots det valde han till slut att avgå från sin post. Gudrun Schyman å andra sidan fick relativt få möjligheter att uttala sig men lyckades trots det att hålla sig kvar när drevets vindar blåste snålt.

6.4 Avgångskrav

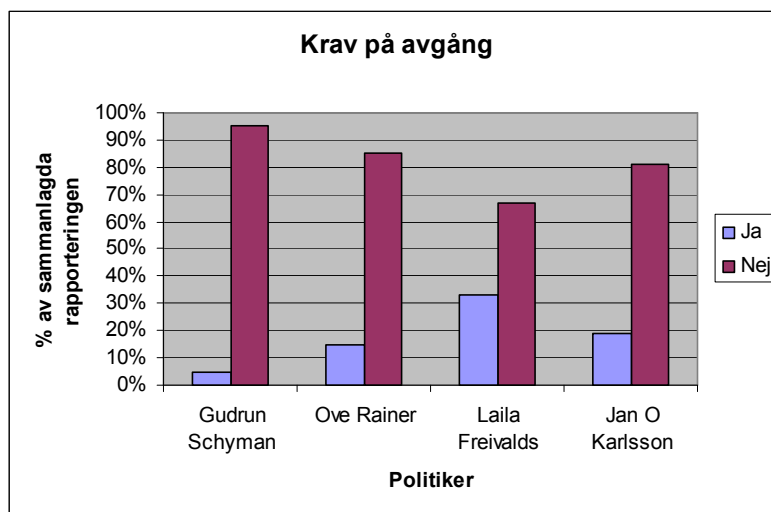
Gemensamt för samtliga undersökta politiska affärer är att det endast förekommit en ganska låg andel avgångskrav. Gudrun Schyman har den lägsta siffran då hon blev ombedd att avgå i endast 5% av artiklarna. Ove Rainer utsattes för avgångskrav i 15% av artiklarna och motsvarande siffra för Jan O Karlsson är 19%. Laila Freivalds, som till slut också valde att avgå från sin tjänst som utrikesminister, blev ombedd att avgå i 33% av artiklarna, vilket är en relativt hög siffra jämfört med de övriga granskningsobjekten.

Förekomsten av krav på avgång har vi sett som en möjlig alternativ förklaringsfaktor till att den granskade personen faktiskt väljer att avgå men inte heller här får vi helt rätt. Tesen stämmer förvisso ganska väl när det gäller Laila Freivalds och Gudrun Schyman men mindre väl med tanke på Ove Rainer och Jan O Karlsson.

I fallen Schyman och Rainer kan vi konstatera att krav på avgång endast riktats från tredje person i brödtext,⁷ och det är alltså inte några tidningar eller skribenter som krävt att dessa båda politiker ska avgå från sina respektive poster.

Laila Freivalds är den av de fyra politikerna som blivit hårdast ansatt avseende krav på avgång. Framför allt har det förekommit en hög andel krav på avgång från skribentens sida i brödtext i ledarartiklarna i Dagens Nyheter och Nerikes Allehanda. Vidare har det riktats krav på avgång från tredje person i brödtext i samtliga tidningars nyhetsrapportering.

I mediedrevet kring Jan O Karlsson riktades krav på avgång från skribentens sida i Expressens rapportering. I Dagens Nyheter och Nerikes Allehanda förekom endast krav på avgång från tredje person, dels i rubrik/ingress och dels i brödtext.

En tänkbar förklaring till att Freivalds och Karlsson blivit utsatta för störst andel krav på avgång samt att dessa krav kommit både från skribenter och andra kan vara affärernas karaktär. Gemensamt för dessa båda affärer är nämligen att de på ett mer direkt sätt påverkat medborgarna. I Jan O Karlssons fall fick skattebetalarna stå för kostnaderna i samband med hans privata kräftsak och i Laila Freivalds fall var det i allra högsta grad så att svenska medborgare led skada av hennes bristfälliga agerande i samband med tsunamin. Vad gäller Schyman och Rainer kan man argumentera för att dessa affärer var av mer privat karaktär och således drabbades inte medborgarna mer än indirekt. Alkoholism och privat skatteplanering har inte samma betydelse för allmänheten som missbruk av allmänna medel och bristande förmåga att fullgöra sina politiska åtaganden.

⁷ Se diagrammen i bilaga 3 för en mer detaljerad redovisning.

7 Slutdiskussion

Det övergripande syftet med vår studie var att undersöka huruvida det finns någon faktor i mediedreven som i större utsträckning än andra leder till att politiker som varit inblandade i en politisk affär väljer att avgå. Utifrån detta syfte formulerade vi huvudhypotesen att ju mer privat smutskastning, eller intim granskning, som förekommer i mediernas rapportering desto större sannolikhet att den granskade personen avgår från sin tjänst. Som en alternativ förklaringsfaktor valde vi att undersöka huruvida förekomsten av krav på avgång i rapporteringen har någon effekt på drevets utgång.

För det fall att någon av, eller båda, hypoteserna skulle visa sig stämma så menar vi att det finns ett demokratiskt problem. Problematiken ligger i att mediernas viktiga granskningsfunktion mynnat ut i en avskedandemakt som i allra högsta grad är oönskad då medierna på så sätt övertagit de demokratiska institutionernas uppgifter. Det är vidare så att om medierna fokuserar sin granskning på privata angelägenheter snarare än politiska sakfrågor så innebär det att medborgarna utkräver ansvar på felaktiga, eller åtminstone osakliga, grunder. Granskningen måste vara nödvändig och bygga på befogad kritik för att vara till gagn för medborgarna och demokratin.

Med facit i hand visade det sig att huvudhypotesen inte höll helt och hållet. Av de båda fall som lett till avgång, Rainer och Freivalds, var det endast i fallet Rainer som det förekommit en hög grad av rapportering kring *det privata*. Mediedrevet kring Laila Freivalds fokuserades istället på rapportering kring *det mycket offentliga*. Förklaringen till detta resultat kan stå att finna i fallens olika karaktärer. Det ansvar som Ove Rainer tillskrevs var av moralisk art medan det ansvar som tillskrevs Laila Freivalds istället hade en politisk karaktär. En undersökning av två andra fall skulle kunna verifiera vår hypotes men inte heller då skulle vi kunna säga att hypotesen gäller som regel. Det finns således inga generaliseringsmöjligheter i nuläget. Endast efter en betydligt mer omfattande och djupgående undersökning av åtskilliga fall skulle vi våga oss på att dra några generella slutsatser.

Vidare kan vi nu konstatera att inte heller vår alternativa förklaringsfaktor stämde helt. Den person som utsattes för krav på avgång i störst utsträckning var Laila Freivalds, som också valde att avgå till slut. Så långt stämmer hypotesen således. I de övriga fallen var kraven på avgång förhållandevis få och det är svårt att se något direkt samband mellan avgångskrav och faktisk avgång. Med tanke på att Ove Rainer endast utsattes för krav på avgång i 15% av de granskade artiklarna kan det istället argumenteras för att avgångskrav inte har någon betydelse för utgången av drevet. Precis som gällande huvudhypotesen så finns det inga möjligheter att generalisera här heller utan det skulle behövas en väsentligt mer omfattande undersökning för att nå säkrare slutsatser.

En överblick av den sammanlagda granskningen visar att inga större skillnader i rapporteringen mellan män och kvinnor kan upptäckas. Det ska emellertid påpekas att vi inte direkt fokuserat på denna fråga i vår undersökning utan endast valt att kommentera detta helt översiktligt. Det är en intressant aspekt att beakta, men vi lämnar frågan därhän till förmån för vidare forskning.

Det faktum att undersökningen inte gav fullt stöd för våra hypoteser innebär inte att mediernas granskning inte kan utgöra ett problem. Fortfarande är det så media besitter en avskedandemakt som är djupt problematisk ur ett demokratiskt perspektiv. Att så är fallet ser vi till exempel vad gäller Laila Freivalds då hon vid en presskonferens i samband med hennes avgång förklarade: ”Jag bedömer att det i rådande läge är omöjligt för mig att bedriva ett seriöst arbete och det är till skada för regeringen, partiet och inte minst för UD och därför väljer jag att avgå” (DN 2006-03-22). Vi menar att detta visar på att media gått för långt i sin granskning. De har i alltför stor utsträckning fokuserat på en enda fråga och på så sätt missat att rapportera kring andra viktiga sakfrågor. Självfallet är det viktigt att media granskar makthavarna så att dessa fullgör sina åtaganden. Denna granskning får dock inte vara så enkelspårig och intensiv att den blir orsak till att politikern inte kan utföra sitt politiska uppdrag.

Avslutningsvis anser vi att det är viktigt att skärsåda medierna och deras granskningsfunktion. Mediernas uppgift att granska makthavarna är grundläggande i ett demokratiskt samhälle men det är av största vikt att denna granskning inte mynnar ut i en oönskad avskedandemakt, då det skulle innebära ett underminerande av demokratin och dess institutioner.

7.1 Framtida forskning

Inom den framtida forskningen finns det många intressanta områden att undersöka. En första möjlighet skulle vara att utveckla den ovan redovisade studien genom en teoriprovande studie. Genom att undersöka fler fall och fler tidningar skulle vi få ett bättre underlag och på så sätt erhålla säkrare slutsatser. Vidare skulle man kunna komplettera innehållsanalysen med exempelvis intervjuer för att få en djupare bild av dreven. Det skulle då vara intressant att intervjua dels granskningsobjekten och dels journalisterna för att få deras uppfattning om granskningens karaktär.

Ett annat alternativ skulle kunna vara att utföra en studie av mediedrev över tid. I en sådan forskning skulle man kunna se huruvida dreven förändrats och blivit mer eller mindre personliga samt mer eller mindre intensiva.

Slutligen skulle det vara intressant att göra en komparativ studie av olika tidningars rapportering. Som exempel kan nämnas jämförelser mellan morgontidningar och kvällstidningar, tidningar med olika politiska färg, olika ägarbild och så vidare.

8 Referensförteckning

Andersen, Ib, 1998. *Den uppenbara verkligheten – val av samhällsvetenskaplig metod*. Lund, Studentlitteratur

Axberger, Hans-Gunnar, 1994. *Pressetik – en översikt över pressetiska konflikter, regler och synsätt*. Stockholm, Juristförlaget JF AB.

Bergström, Göran och Boréus Kristina, 2005. *Textens mening och makt*. Andra upplagan Lund, Studentlitteratur.

Collste, Göran, 1997. Personlig integritet, i SOU 1997:39 *Integritet – Offentlighet – Informationsteknik*. Stockholm, Fritzes.

Ds 1994:51. *Skyddet för enskilda personers privatliv. En studie*. Stockholm, Fritzes.

Esaiasson, Peter - Gilljam, Mikael - Oscarsson, Henrik och Wägnerud, Lena, 2005. *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Upplaga 2:3. Stockholm, Nordstedts Juridik AB.

Freese, Jan – Gavatin, Charles och Rydén, Nils, 1975. *Privatlivets helgd. Tillåtet och otillåtet enligt datalagen, kreditupplysningslagen och inkassolagen*. Stockholm, LiberFörlag.

Goldmann, Kjell – Pedersen, Mogens N. – Østerud, Øyvind (red), 1997. *Statsvetenskapligt lexikon*. Stockholm. Universitetsförlaget

Hadenius, Stig och Weibull, Lennart, 2000. *Massmedier. Press, radio & TV i förvandling*. Sjunde upplagan. Stockholm, Albert Bonniers Förlag.

Hadenius, Stig och Weibull, Lennart, 2002. *Massmedier. Press, radio & TV i förvandling*. Sjunde helt omarbetade upplagan. Stockholm, Albert Bonniers Förlag.

Hedström, Ingrid. 2006. "Jag insåg att det här var omöjligt". Dagens Nyheter 2006-03-22

Holmberg, Sören och Weibull, Lennart (red). 1998. *Opinionssamhället*. Göteborg. SOM institutet.

Hvitfelt, Håkan, 1985. *På första sidan. En studie i nyhetsvärdering*. Stockholm, Norstedts Tryckeri AB

Jigenius, Pär Arne, 1996. *Journalistkåren ändrade den 3 september gångart från taktfull till taktfast marsch*. Svenska Dagbladet 1996-09-06.

Jones, Steve, 1999. *Doing Internet research – critical issues and methods for examining the net*. Thousands Oaks, California, SAGE Publications Inc.

Leth, Göran, 1991. Den tredje statsmakten, i *Presshistorisk årsbok 1991*. Utgiven av Föreningen Pressarkivets Vänner. Stockholm, Gotab.

Lundquist, Lennart, 1988. *Byråkratisk etik*. Lund, Studentlitteratur

Lännergren, Bengt och Widebäck, Ulf, 1981. *Rätten att vara i fred – massmedierna och privatlivet*. Stockholm, LiberFörlag.

Nilsson, Joakim, 2004. *Offentlighetens tribunal. Drevkarlar och demokrati*. Lund, Mediatryck.

Nord, Lars, 2001. *Statsråden och dreven*. Stockholm, Stiftelsen Institutet för Mediestudier. Rapport nr 1:2001.

Peterson, Olof - Djerf-Pierre, Monika - Strömbäck, Jesper och Weibull, Lennart. 2005. *Demokratirådets rapport 2005 – Mediernas integritet*. Stockholm, SNS Förlag

Premfors, Rune, 2000. *Den starka demokratin*. Stockholm, ATLAS

Sannerstedt, Anders och Jerneck, Magnus (red). 1994. *Den moderna demokratis problem*. Lund. Studentlitteratur

Sjölin, Mats, 2001. *Pressen, demokratin och rättsstaten*.

http://www.svet.lu.se/Staff/Personal_pages/Mats_sjolin/Pressen_Demokratin.pdf

31 mars 2006.

SOU 1997:49. *Grundlagsskydd för nya medier*. Betänkande av Mediekommittén. Stockholm.

Strömbäck, Jesper, 2000. *Makt och medier*. Lund, Studentlitteratur.

Sundström, Mikael, 2001. *Connecting Social Science and Information Technology. Democratic Privacy in the Information Age*. Lund, Wallin & Dahlholm.

Thompson, Dennis F, 1987. *Political Ethics and Public Office*. London, Harvard University Press.

Thorngren, Malin, 2005. *Kränkning av personlig integritet i media – en skadeståndsrättslig och immaterialrättslig aspekt*. Examensarbete 20 poäng, vårterminen 2005. Juridiska Fakulteten vid Lunds universitet.

Van den Haag, Ernest, 1971. On privacy, i Pennock, J Roland och Chapman, John W. (eds), *Privacy*. New York, Atherton Press.

Bilaga 1. Analysschema

1) Från vilken tidning kommer artikeln?

- a) Dagens Nyheter
- b) Expressen
- c) Nerikes Allehanda

2) Vilken typ av artikel är det?

- a) Nyhetsartikel
- b) Ledare

3) Förekommer rapportering kring *det mycket offentliga* (kategori 1)?

- a) Ja, totalt ____ gånger i artikeln, varav
 - ____ gånger i rubrik/ingress
 - ____ gånger i brödtext
- b) Nej

4) Förekommer rapportering kring *det offentliga* (kategori 2)?

- a) Ja, totalt ____ gånger i artikeln, varav
 - ____ gånger i rubrik/ingress
 - ____ gånger i brödtext
- b) Nej

5) Förekommer rapportering kring *det privata* (kategori 3)?

- a) Ja, totalt ____ gånger i artikeln, varav
 - ____ gånger i rubrik/ingress
 - ____ gånger i brödtext
- b) Nej

6) Förekommer rapportering kring *det mycket privata* (kategori 4)?

- a) Ja, totalt ____ gånger i artikeln, varav
 - ____ gånger i rubrik/ingress
 - ____ gånger i brödtext
- b) Nej

4) Får den omskrivne möjlighet att uttala sig?

- a) Ja
- b) Nej

5) Framförs krav på avgång?

- a) Ja, av skribenten i rubrik/ingress
- b) Ja, av skribenten i brödtext
- c) Ja, av tredje person i rubrik/ingress
- d) Ja, av tredje person i brödtext
- e) Nej

Bilaga 2. Analysunderlag

Gudrun Schyman

Dagens Nyheter - Ledare

- 1996-09-03, "Klokt av Gudrun Schyman att ta time-out. Partiledarskapet är ett dygnet runt-ansvar"
1996-09-09, "Schymans kris även partiets. Oavsett om Schyman sitter kvar eller avgår löper vänsterpartiet stor risk att försvagas"
1996-09-17, "Ledare: Vänsterledaren försöker fånga tjuren. Gudrun Schyman gör det enda möjliga men fraktionerna söker redan nya positioner"

Dagens Nyheter - Nyhetsartiklar

- 1996-09-03, "Vågat: Bra tala ut. Alkoholläkare ger beröm"
1996-09-03, "TV-Framträdande: Trycket blev för hårt. Gudrun Schyman berättade själv om sitt drickande"
1996-09-03, "Spritproblem: Schyman tar en paus från v. Vänsterledaren sjukskriver sig. Johan Lönnroth tar över ledarskapet"
1996-09-03, "Fullständig överraskning"
1996-09-03, "Jörn Svensson kritisk"
1996-09-03, "Fakta: Schymans affärer"
1996-09-03, "Werner efterlyser kollektiv ledning"
1996-09-04, "Ohållbar situation: Schyman tvingades berätta. Hennes alkoholproblem blev akuta"
1996-09-04, "Stora risker: Kvinnor blir snabbare beroende. Sömnsvårigheter och stress vanlig orsak till spritproblem"
1996-09-05, "Schyman ska sitta kvar"
1996-09-14, "V-kampanj mot EMU"
1996-09-14, "Befördrad Bäckström: Ny gruppleddare för v. Petad ur partistyrelsen i våras"
1996-09-16, "Lugna vindar i politiken"
1996-09-27, "DN/Temo:s väljarbarometer. Jämnt lopp i halvtid. Allt fler osäkra väljare, men m går framåt"
1996-10-09, "Rent oppositionsparti: Partiledarskapet för v kan delas. Ohly slutar fria till Persson"

Nerikes Allehanda - Ledare

- 1996-09-03, "Fördöm bryggarna, inte Gudrun"

Nerikes Allehanda - Nyhetsartiklar

- 1996-09-03, "Pressad Gudrun söker hjälp"
1996-09-07, "Schyman ska få experthjälp"
1996-09-13, "Total avhållsamhet v-krav på Schyman"

Expressen – Ledare

- 1996-09-03, "Ledare: Starkt"
1996-09-04, "Vimmelvarning"
1996-09-13, "In på livet"
1996-09-17, "Motigt"

Expressen – Nyhetsartiklar

- 1996-09-02, "Jag klarar inte spriten"
1996-09-02, "Partiet fick inget veta"
1996-09-03, "Till slut blev det för mycket"
1996-09-03, "Dags att börja fundera på ett annat jobb, Gudrun!"
1996-09-03, "Hon kan klara det"
1996-09-03, "Det är bra att någon vågar berätta"
1996-09-03, "Jag söp aldrig i jobbet"
1996-09-03, "Varför gick det så långt"
1996-09-04, "Expressen/Gallup: Baksmällan"
1996-09-04, "Spaning: Spaning"
1996-09-11, "I dag får Gudrun Schyman domen"
1996-09-16, "De som super jobbar bättre"
1996-09-17, "Helvita Gudrun"
1996-09-18, "En svartvit föreställning"
1996-10-01, "Schyman tänker inte sluta festa"

Ove Rainer

Dagens Nyheter - Ledare

1983-11-10, "En justitieministers fall"

Dagens Nyheter - Nyhetsartiklar

1983-11-04, "Ove Rainer i snålbläst. Skadar partiet"
1983-11-07, "Fortsatt tystnad från Rainer"
1983-11-08, "Rainer ger besked idag"
1983-11-09, "En svindlande affär"
1983-11-09, "Rainer lade korten på bordet"
1983-11-10, "Rainer orkade inte längre"
1983-11-11, "Jag bad inte Rainer avgå"

Nerikes Allehanda - Ledare

1983-11-09, "Sitt kvar, Ove Rainer!"
1983-11-10, "Ove Rainer går"

Nerikes Allehanda - Nyhetsartiklar

1983-11-08, "Ove Rainer lovar lägga papperen på bordet"
1983-11-09, "Sälde aktier – lånade till statsobligationer"
1983-11-09, "Så här sänktes skatten"
1983-11-10, "Skatteaffärerna tvingar Rainer lämna regeringen"

Expressen - Ledare

1983-11-09, "Affären Rainer"

Expressen - Nyhetsartiklar

1983-11-03, "Ove ska skatta som alla andra"
1983-11-06, "Rainer måste bryta tystnaden"
1983-11-08, "Igår höll han sig undan"
1983-11-09, "Rainer vädjar, Dra inte in min frånskilda hustru i det här"
1983-11-09, "Hans egen förklaring"
1983-11-09, "Sitt kvar!"
1983-11-10, "Han kämpade mot tårarna"

Laila Freivalds

Dagens Nyheter - Ledare

2005-01-09, "Vem i hela världen kan man lita på"
2005-01-27, "Hot och hets"
2005-02-15, "Per Ahlin: Slutet UD under Freivalds"
2005-07-27, "Välfärdsstat med världen som staket. Hanna Kjöllér: Ingen välfärd i bagaget på semestern"
2005-12-02, "Johannes Åman: Ansvar inget tomt ord"
2005-12-02, "Kommissionen tog i alla fall sitt ansvar"
2005-12-04, "Tragedi i repris"
2005-12-06, "Ger er nu! Tsunamin är inte regeringens fel"
2005-12-10, "Ansvaret får inte falla mellan stolarna"
2005-12-28, "Sorgens diplomati"
2006-02-11, "Nu gäller det att ta rätt ansvar"
2006-02-17, "Ansvaret som tvättades bort"
2006-02-19, "Efterskalvet som skakade makten"
2006-03-21, "Små halvsvanningarnas samlade sjaskighet"
2006-03-22, "En uppförbacke nästan från början. Per Ahlin: Sverige behöver en utrikesminister som märks i världen"

Dagen Nyheter - Nyhetsartiklar

2004-12-30, "Utrikesministern pressad: Man skulle vilja göra mycket mer"
2004-12-31, "Persson: 1000 svenskar kan ha dött. 44 dödsoffer identifierade i Thailand"
2005-01-05, "Regeringens motstånd sinkade hjälpen. Trots flera förslag har Sverige inte inrättat någon katastroforganisation"
2005-01-05, "Laila Freivalds ångerfull i Agenda"
2005-01-08, "inga misstag har begåtts"
2005-01-08, "Persson har hittat sin syndabock"
2005-01-09, "Så agerade staten"
2005-01-09, "Freivalds får kritik av anställda på UD"
2005-01-09, "Persson berömmar Freivalds arbete"
2005-01-17, "UD hade inte tid med krisövning. Självkritisk Freivalds lovar inrätta ny beredskapsstyrka"
2005-02-12, "DN GRANSKAR: Tsunamin okänt begrepp på UD. Ingen på departementet insåg omfattningen av Asienkatastrofen, enligt utrikesminister Laila Freivalds"

2005-02-16, "Laila Freivalds försöker backa från uttalande"
 2005-11-01, "UD skickar ingen personal"
 2005-11-18, "UD lovar snabba insatser om en ny katastrof inträffar"
 2005-12-02, "Utrikesdepartementet motarbetade räddningsinsats"
 2005-12-02, "Jag känner att Freivalds måste avgå"
 2005-12-02, "Freivalds erkänner misstag"
 2005-12-04, "Statsvetare efterlyser ansvar. Vi sköter oss bättre om vi har lite hot om sanktion över oss, säger Sören Holmberg"
 2005-12-06, "TRE FRÅGOR TILL DAVID REVESZ: Freivalds måste ta ansvar för den dåliga krishanteringens"
 2005-12-07, "Alliansen öppnar för misstroende mot Freivalds"
 2005-12-07, "Persson hade kunnat undvika kritikstormen mot Freivalds"
 2005-12-08, "Freivalds är ansvarig, punkt slut. Miljöpartiet hävdar att utrikesministern bör avgå för UD:s hantering av tsunamikatastrofen"
 2005-12-10, "RAKT PÅ SAK/LAILA FREIVALDS: Hänsyn till UD-medarbetare gjorde att jag inte lyfte luren"
 2005-12-14, "Freivalds går fri tills vidare"
 2006-01-23, "Mp har skaffat sig triumf på hand"
 2006-02-08, "Märkligt att ingen på UD tänkte på att kontakta Laila Freivalds"
 2006-02-11, "Säpo försvarar påtryckning att stänga sajt med nidbild"
 2006-02-12, "Freivalds agerade fråga för KU"
 2006-02-16, "Laila Freivalds ser fram emot KU-utfrågningen"
 2006-02-17, "Utrikesministern hoppas kunna sitta kvar"
 2006-02-17, "Freivalds bör ta ansvaret och avgå självmant. Hård kritik från Miljöpartiets språkrör Peter Eriksson"
 2006-03-21, "Förnyade krav på avgång"
 2006-03-21, "En affär som kom olämpligt"
 2006-03-21, "Freivalds känns inte vid lögn. En pressad utrikesminister försvarade sin roll när SD-kurirens hemsida stängdes"
 2006-03-22, "Jag insåg att det här var omöjligt"
 2006-03-22, "Ännu en triumf för taktikern Persson"
 2006-03-22, "Hon borde avgått tidigare"
 2006-03-22, "Ministern som kom och gick och kom och gick"
 2006-03-22, "Freivalds behåller statsrådslön på 93 000 kronor i ett år"
 2006-03-22, "Tsunamidrabbade välkomnar avgången"

Nerikes Allehanda – Ledare

2005-01-02, "Statsminister Göran Persson efterlyser nationell samling..."
 2005-01-05, "Åk till Italien och lär"
 2005-01-11, "Smaklösa personangrepp"
 2005-12-02, "Ganska snart efter..."
 2005-12-10, "Att göra fel är mänskligt."
 2005-12-27, "Frågan är om svenska folket..."

Nerikes Allehanda – Nyhetsartiklar

2005-01-05, "Fyra av tio känner någon drabbad"
 2005-01-09, "Freivalds bemöter skarp facklig kritik"
 2005-01-12, "De borgerliga partiledarna bröt..."
 2005-01-14, "Sören Lithell, Hällshyttan svarar"
 2005-02-13, "Okunnighet väcker förvåning"
 2005-02-22, "Göran Persson agerande lyser..."
 2005-06-09, "Regeringen är hårt trängd för tillfället"
 2005-12-02, "Svenskarnas tro på staten har skadats..."
 2005-12-04, "Utrikesminister Laila Freivalds bör avgå..."
 2005-12-07, "De borgerliga partierna kommer inte att väcka någon misstroendeförklaring..."
 2005-12-09, "Centern får inget stöd för misstroendeförklaring..."
 2005-12-10, "Utrikesminister Laila Freivalds ifrågasatte..."
 2005-12-15, "1 december"
 2005-12-15, "Onsdagens utveckling kring..."
 2005-12-15, "Två klara besked ..."
 2005-12-27, "Att regeringens arbete inte fungerade..."
 2006-01-24, "Laila Freivalds till Thailand"
 2006-02-12, "Mp kan stödja misstroende"
 2006-02-16, "Statsminister Göran Persson beskyller..."
 2006-02-17, "Regeringen kommer att få hård kritik..."
 2006-03-21, "Utrikesminister Laila Freivalds har hamnat i nytt blåsväder"
 2006-03-21, "Utrikesminister Laila Freivalds visste..."
 2006-03-22, "Två gånger har Laila Freivalds tvingats lämna regeringen"
 2006-03-22, "Utrikesminister Laila Freivalds avgång kan gynna socialdemokraterna"

Expressen – Ledare

2004-12-28, "Hänsynslöst"
 2005-01-01, "Skyll inte på ambassadören"
 2005-01-04, "Perssons ansvar"
 2005-01-14, "Behovet av en ny utrikesminister"
 2005-01-17, "En politik som nått vägs ände"
 2005-02-14, "Teaterapor"
 2005-06-08, "En hård dom"
 2005-10-22, "Ministerval"

2005-12-01, "När går Freivalds?"
2005-12-02, "Därför måste Freivalds gå"
2006-02-17, "De (an)svarslösa"
2006-03-21, "Försenad avgång"
2006-03-22, "Äntligen borta"

Expressen – Nyhetsartiklar

2004-12-29, "De drabbade får ingen hjälp"
2004-12-29, "Det tog regeringen tre dagar att vakna"
2004-12-30, "Freivalds hotade Lottie Knutson: Du ska passa dig"
2004-12-30, "Minister i tårar: vi kan ha missbedömt situationen"
2004-12-30, "Avgå, Laila Freivalds"
2004-12-31, "Svenska folkets dom: 76 procent tycker att Laila Freivalds gjort sitt"
2004-12-31, "Persson är rasande"
2005-01-01, "Lögnen om katastrofen"
2005-01-03, "Nu gömmer sig Freivalds"
2005-01-05, "Katastrof-siffror för Freivalds"
2005-01-04, "Persson ska skyddas"
2005-01-08, "Facket rasar mot Freivalds"
2005-01-08, "Ministern försvarar sig i stor intervju"
2005-01-09, "Hur kunde det bli fel?"
2005-01-11, "Jag förstår inte kritiken"
2005-01-13, "Nu väntar hämnden från UD"
2005-01-17, "Freivalds ger igen"
2005-01-18, "UD-källor: Freivalds avgår om 2 månader"
2005-01-30, "Laila Freivalds fick inte veta att svenskar var drabbade"
2005-02-12, "Utrikesministern hade ingen ananing om att det svenska turistparadiset fanns"
2005-02-22, "Alla gjorde fel – utom jag"
2005-10-16, "Sparkas ur regeringen"
2005-10-18, "Kampanj ger Persson stöd"
2005-10-22, "Hundratals led i onödan"
2005-12-01, "De svek offren"
2005-12-01, "Personalen på UD saknar förtroende för Freivalds"
2005-12-03, "Freivalds väntade på att bli kontaktad – om det var nödvändigt"
2005-12-06, "Hotet mot Freivalds"
2005-12-07, "Hennes dagar som minister är räknade"
2005-12-08, "Den sista måltiden"
2005-12-10, "Freivalds dödshotad"
2005-12-11, "Professorn: Freivalds ansvar är mycket större"
2005-12-11, "De offrades av Freivalds"
2005-12-12, "UD-FRYST"
2006-01-26, "Han kan fälla Freivalds"
2006-01-27, "Freivalds kan offras"
2006-02-17, "Miljöpartiet har makten att fälla - eller rädda – Laila Freivalds"
2006-03-21, "En utrikesminister kan inte slira på sanningen"
2006-03-21, "Då tvingades Laila Freivalds att avgå för sin lägenhetsaffär"
2006-03-21, "Hon föll på Muhammed"
2006-03-21, "Dumpades av Persson"
2006-03-22, "Därför sparkas Freivalds just nu"

Jan O Karlsson

Dagens Nyheter - Ledare

2002-11-09, "Jan O Karlsson: Missförstådd mediegruru"
2002-11-12, "En helkväll"
2002-11-12, "Karlsson klarade skivan"

Dagens Nyheter - Nyhetsartiklar

2002-10-25, "Över 120 000 kr netto topplönen i regeringen"
2002-11-07, "Ministerpensionerna: Inte unikt avstå ersättning från EU"
2002-11-09, "Jan O Karlsson-affären: Få inom s försvarar agerandet"
2002-11-10, "Jan O Karlsson får ännu en frist"
2002-11-12, "Jan O Karlsson-affären: Ministern utan lön lösningen"
2002-11-12, "Jan O Karlsson-affären: Även en minister måste få göra fel"
2002-11-12, "Jan O Karlsson-affären: EU:s fantasilöner en belastning"
2002-11-22, "Åklagare synar Karlssons kräfskiva"
2002-11-23, "Jan O Karlsson fåordig inför åklagarens initiativ"

Nerikes Allehanda - Ledare

2002-11-05, "En fråga om trovärdighet"
2002-11-10, "Jan O Karlsson är en åttioårsfossil"

Nerikes Allehanda - Nyhetsartiklar

2002-11-07, "Avstå från EU-ersättningen. Persson-uppmaning till Karlsson"
2002-11-08, "Jan O Karlsson beredd att avstå från EU-lön"
2002-11-08, "Ministern får kritik. Han får två löner"
2002-11-09, "Partivänner kräver Karlssons avgång"
2002-11-15, "Ministern ber alla om ursäkt"
2002-11-11, "Ovisst om Karlsons framtid"
2002-11-12, "Skänker bort pengar och sitter kvar Jan O Karlsson har förklarat sig och statsministern är nöjd"

Expressen - Ledare

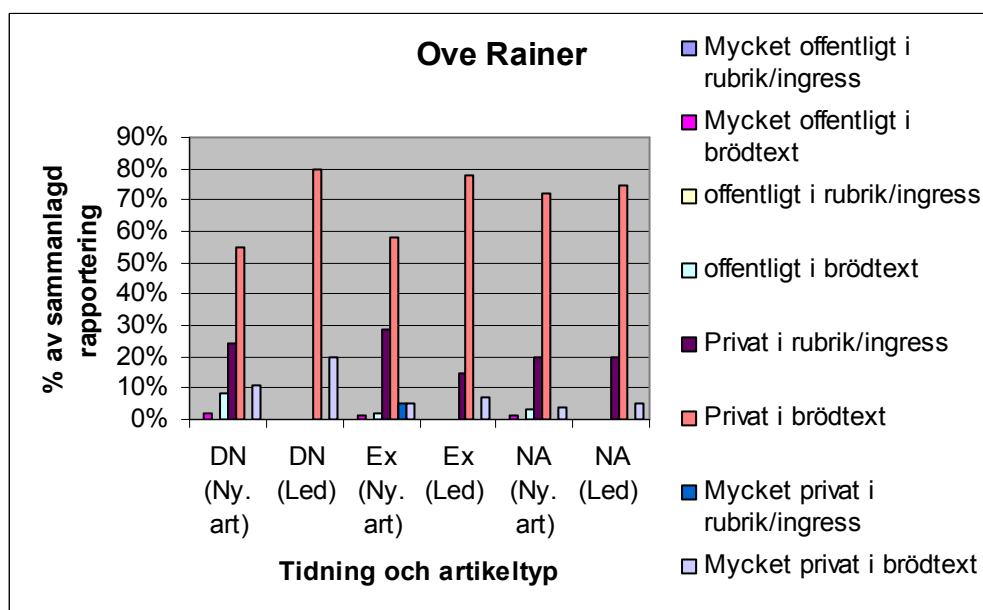
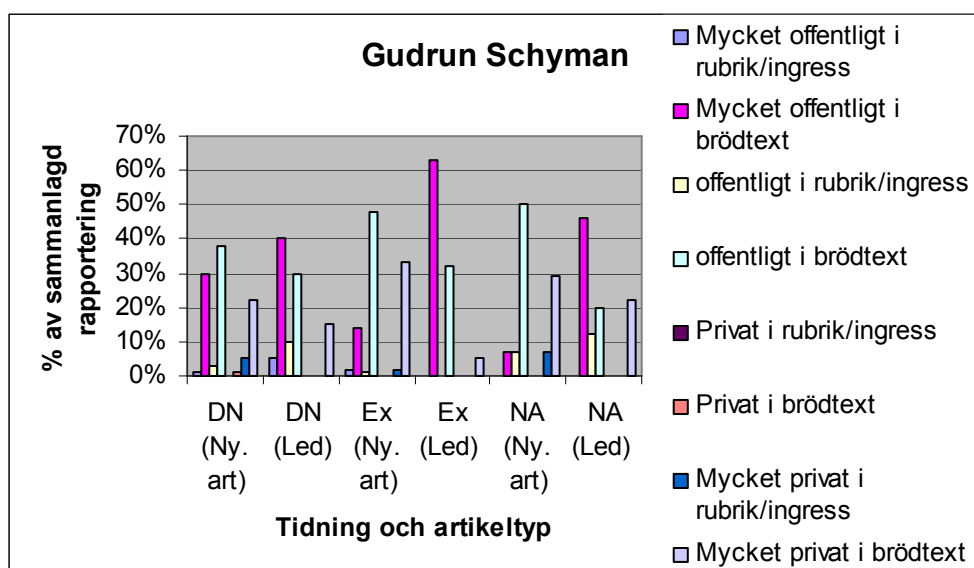
2002-11-06, "Jan af Karlsson"
2002-11-09, "Avgå"

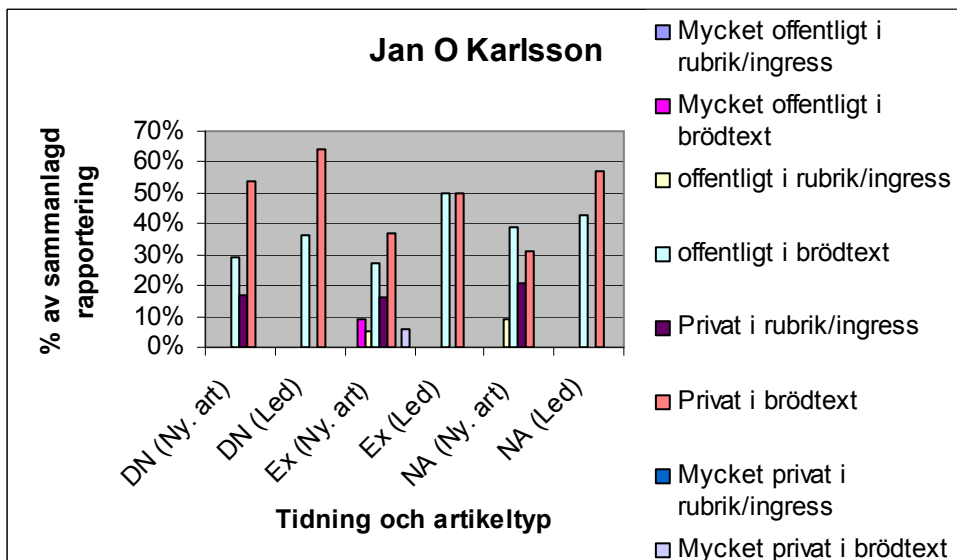
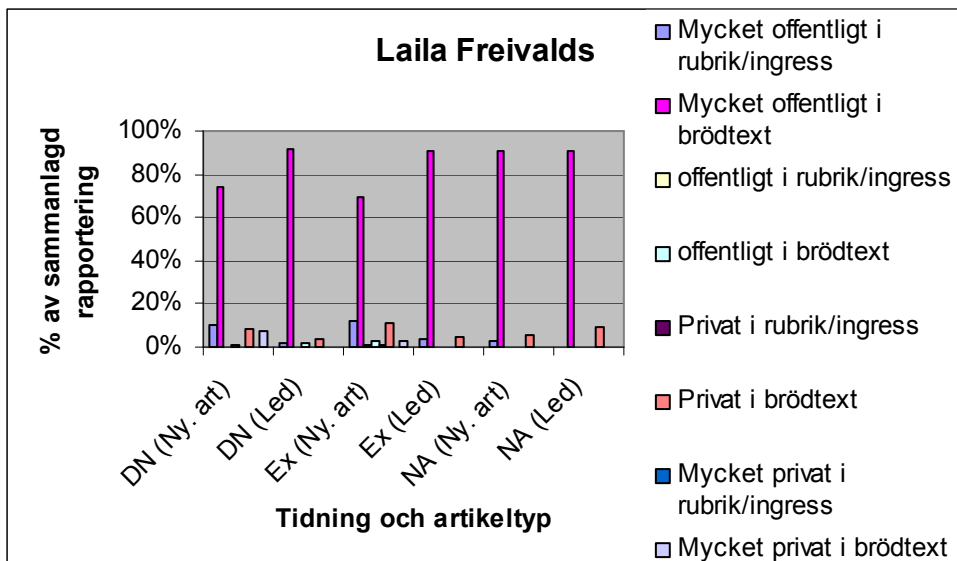
Expressen - Nyhetsartiklar

2002-11-05, "S-ministerns raseriutbrott. Jan O Karlsson tappade fattningen efter lönefrågorna"
2002-11-07, "Han har fortfarande chansen att vända tåget"
2002-11-07, "Här smiter ministern. Jan O Karlsson flydde undan Expressen"
2002-11-08, "Du betalade kräftskivan. Ministern tjänar 124 000 kr – men lät staten bjuda vännerna på fest"
2002-11-09, "Vill politikerna leka herrskapfolk borde de stå för dricksen själva"
2002-11-09, "Sitter kvar – tills vidare Jan O Karlsson väntar på EU:s pensionsbesked"
2002-11-09, "Jan O Karlsson polisanmäld för förskingring"
2002-11-09, "Ministerns falska lista. Stod på notan – men var inte på kräftskivan"
2002-11-13, "Nu granskas kräftskivan av åklagare"
2002-11-22, "Han misstänks för bedrägeri Jan O Karlson i natt: Rättvisan måste ha sin gång"

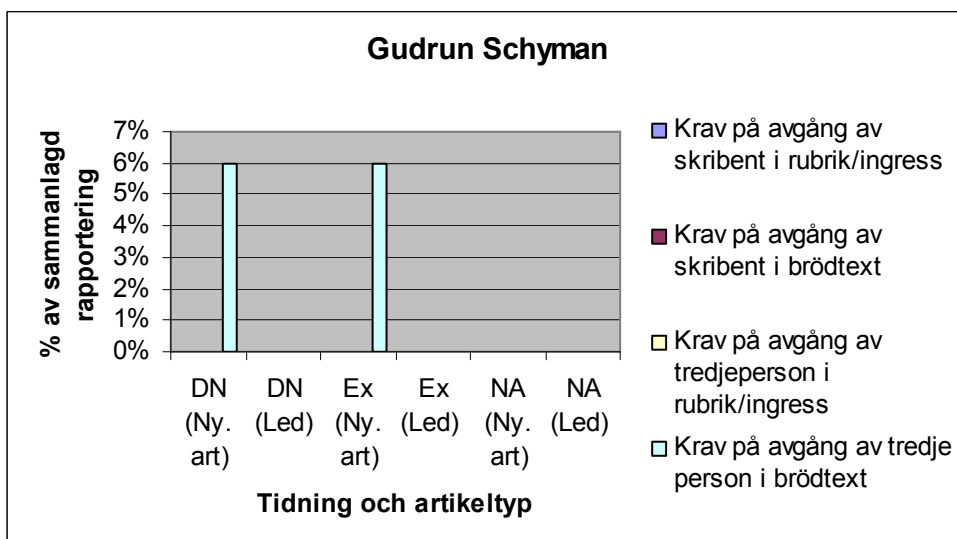
Bilaga 3. Resultat i diagram

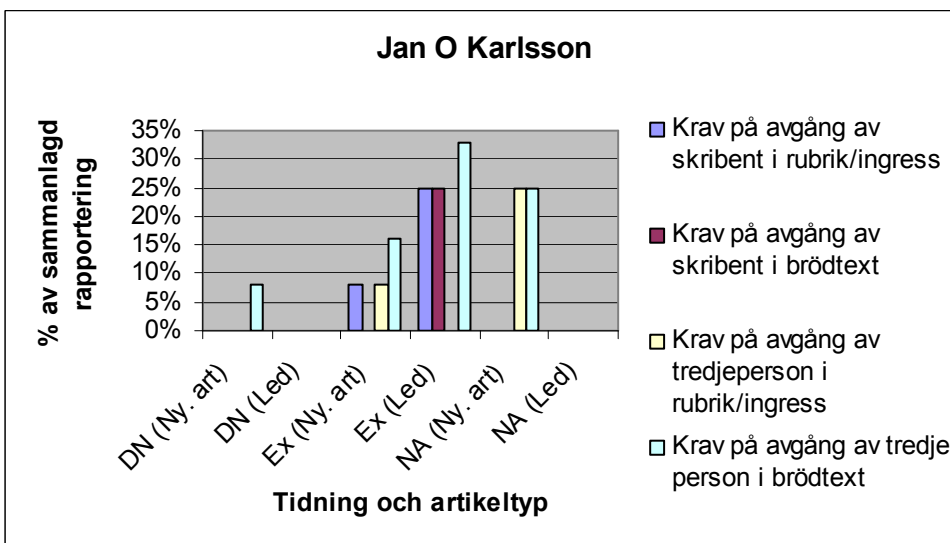
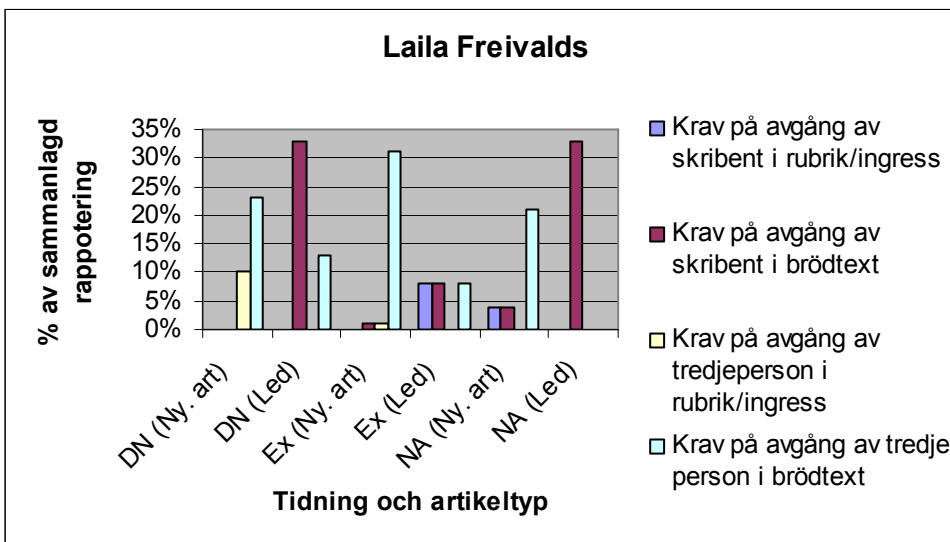
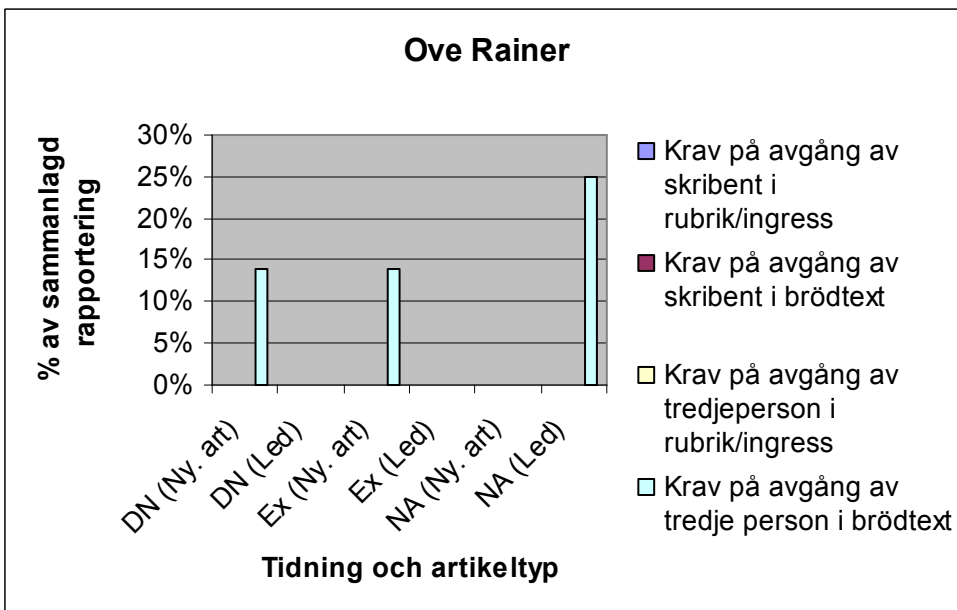
Rapporteringen – privat eller offentligt

Krav på avgång

Bilaga 4. Underlag för diagram

Sammanlagd rapportering

(antal artiklar)	DN (Nyh)	DN (Led)	Ex (Nyh)	Ex (Led)	NA (Nyh)	NA (Led)	Totalt
Gudrun Schyman	15	3	15	4	3	1	41
Ove Rainer	7	1	7	1	4	2	22
Laila Freivalds	40	15	42	13	24	6	140
Jan O Karlsson	9	3	10	2	7	2	33

Rapporteringen per kategori

	Mycket offentlig	Offentlig	Privat	Mycket privat
Gudrun Schyman	28%	44%	0%	28%
Ove Rainer	2%	4%	86%	8%
Laila Freivalds	86%	2%	8%	4%
Jan O Karlsson	4%	35%	58%	3%

Avgångskrav

	Ja	Nej
Gudrun Schyman	5%	95%
Ove Rainer	15%	85%
Laila Freivalds	33%	67%
Jan O Karlsson	19%	81%

Möjlighet att uttala sig

	Ja	Nej
Gudrun Schyman	17%	83%
Ove Rainer	48%	52%
Laila Freivalds	27%	73%
Jan O Karlsson	29%	71%

Laila Freivalds

	DN (Nyh)	DN (Led)	Ex (Nyh)	Ex (Led)	NA (Nyh)	NA (Led)
Mycket offentligt i rubrik/ingress	10%	2%	12%	4%	3%	0%
Mycket offentligt i brödtext	74%	92%	69%	91%	91%	91%
offentligt i rubrik/ingress	0%	0%	1%	0%	0%	0%
offentligt i brödtext	1%	2%	3%	0%	0%	0%
Privat i rubrik/ingress	0%	0%	1%	0%	0%	0%
Privat i brödtext	8%	4%	11%	5%	6%	9%
Mycket privat i rubrik/ingress	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Mycket privat i brödtext	7%	0%	3%	0%	0%	0%
möjlighet att uttala sig	25%	0%	29%	0%	16%	0%
Krav på avgång av skribent i rubrik/ingress	0%	0%	0%	8%	4%	0%
Krav på avgång av skribent i brödtext	0%	33%	1%	8%	4%	33%
Krav på avgång av tredjeperson i rubrik/ingress	10%	0%	1%	0%	0%	0%
Krav på avgång av tredje person i brödtext	23%	13%	31%	8%	21%	0%

Gudrun Schyman

	DN (Nyh)	DN (Led)	Ex (Nyh)	Ex (Led)	NA (Nyh)	NA (Led)
Mycket offentligt i rubrik/ingress	1%	5%	2%	0%	0%	0%
Mycket offentligt i brödtext	30%	40%	14%	63%	7%	46%
offentligt i rubrik/ingress	3%	10%	1%	0%	7%	12%
offentligt i brödtext	38%	30%	48%	32%	50%	20%
Privat i rubrik/ingress	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Privat i brödtext	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Mycket privat i rubrik/ingress	5%	0%	2%	0%	7%	0%
Mycket privat i brödtext	22%	15%	33%	5%	29%	22%
möjlighet att uttala sig	13%	0%	26%	0%	67%	0%
Krav på avgång av skribent i rubrik/ingress	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Krav på avgång av skribent i brödtext	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Krav på avgång av tredjeperson i rubrik/ingress	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Krav på avgång av tredje person i brödtext	6%	0%	6%	0%	0%	0%

Jan O Karlsson

	DN (Nyh)	DN (Led)	Ex (Nyh)	Ex (Led)	NA (Nyh)	NA (Led)
Mycket offentligt i rubrik/ingress	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Mycket offentligt i brödtext	0%	0%	9%	0%	0%	0%
offentligt i rubrik/ingress	0%	0%	5%	0%	9%	0%
offentligt i brödtext	29%	36%	27%	50%	39%	43%
Privat i rubrik/ingress	17%	0%	16%	0%	21%	0%
Privat i brödtext	54%	64%	37%	50%	31%	57%
Mycket privat i rubrik/ingress	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Mycket privat i brödtext	0%	0%	6%	0%	0%	0%
möjlighet att uttala sig	16%	0%	33%	0%	43%	0%
Krav på avgång av skribent i rubrik/ingress	0%	0%	8%	25%	0%	0%
Krav på avgång av skribent i brödtext	0%	0%	0%	25%	0%	0%
Krav på avgång av tredjeperson i rubrik/ingress	0%	0%	8%	0%	25%	0%
Krav på avgång av tredje person i brödtext	8%	0%	16%	33%	25%	0%

Ove Rainer

	DN (Nyh)	DN (Led)	Ex (Nyh)	Ex (Led)	NA (Nyh)	NA (Led)
Mycket offentligt i rubrik/ingress	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Mycket offentligt i brödtext	2%	0%	1%	0%	1%	0%
offentligt i rubrik/ingress	0%	0%	0%	0%	0%	0%
offentligt i brödtext	8%	0%	2%	0%	3%	0%
Privat i rubrik/ingress	24%	0%	29%	15%	20%	20%
Privat i brödtext	55%	80%	58%	78%	72%	75%
Mycket privat i rubrik/ingress	0%	0%	5%	0%	0%	0%
Mycket privat i brödtext	11%	20%	5%	7%	4%	5%
möjlighet att uttala sig	42%	0%	62%	0%	33%	0%
Krav på avgång av skribent i rubrik/ingress	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Krav på avgång av skribent i brödtext	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Krav på avgång av tredjeperson i rubrik/ingress	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Krav på avgång av tredje person i brödtext	14%	0%	14%	0%	0%	25%

